

Kamernood

Genoeg te huur tot 2018. | p.4 |

Open access

Schaken met Elsevier. | p.12 |

Partycalendar

Alle feesten op een WC-poster. | p.16 |

RESOURCE ^[NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 3 – 10 september 2015 – 10e jaargang

Leve de koning!

De erwacht op prinsjesdag. | p.24

>> SUSANNE + WAR CHILD

Susanne Laven, projectleider voorlichting en werving, Concernstaf

‘Ik betaal het eten en heb een leuke avond’

Ze houdt van koken en tafelen. En ze vond het tijd om weer eens iets nieuws te doen. Iets bij te dragen aan een betere wereld. ‘Want zo enthousiast word ik niet van wat er allemaal gebeurt in de wereld.’ En dus kookt Susanne Laven één keer per maand voor een huiskamer vol vreemden. Het eten betaalt ze zelf, de opbrengst van de (maximaal zeven) deelnemers gaat naar War Child. Ook eens aanschuiven? Zie www.warchild.nl/actie/suus-kookt-voor-war-child.

® RK / Foto: Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 3 – 10e jaargang

>> **8**

344 MILJOEN

Alle Nederlandse bomen zijn geteld.

>> **18**

DAIRY CAMPUS

Nieuwbouw in volle gang.

>> **20**

BUSSEMAKER

‘Nieuwe studenten zullen heus wel gebaald hebben.’

EN VERDER

- 4 Wageningen heeft goedkope kamers
- 6 Disruptive thinking
- 7 De frietmachine
- 10 Klauwprobleem is weg te fokken
- 11 Reacties op resource-online.nl
- 14 Powerpoint als proefschrift
- 16 PartyCalendar 2015
- 24 Ceres op Prinsjesdag
- 26 Nadine Visser weer in de collegebank
- 29 Meanwhile in Servië.

PATATJE

Ik ben opgegroeid in Zeeuws-Vlaanderen. Het stukje Nederland dat zichzelf eigenlijk liever Belgisch noemt. Bijna iedere zaterdag fietste ik naar de Westerschelde om schepen te kijken of om te gluren in de emmer van een verkleumde visser. Even uitwaaien op de dijk. Onderweg stopte ik soms in het dorpje Zaamslag. In een steegje aan het plein stond namelijk een *fritomatic*. Vastgenageld aan een huis. Geel met rode letters. Kwijlend en nieuwsgierig bekeek ik het gevaarte. Een walhalla voor ieder kind. Ik heb er nooit een gulden in mogen gooien. Misschien is dat wel de reden dat ik het ding nooit ben vergeten. Onbevredigde nieuwsgierigheid. Een frietmachine als ei van Columbus. Deze week werd ie op de campus gepresenteerd. Geen pieperlucht of slappe hap, maar verse patat via een touchscreen. Zelfs het vaderlandse televisiejournaal was er voor uitgerukt. Ik kwam een dag later op de onthullingsplek en met mij nog een tiental nieuwsgierigen. ‘Kan iemand ons vertellen waar de patatmachine is?’ We zijn een zoektocht gestart. Oude wijn in nieuwe zakken? Maakt niet uit. Een frietmachine is ook voor volwassenen een walhalla.

Edwin van Laar

>> **Smartphone detecteert illegale groeihormonen. | p.9**

KAMERNOOD WAGENINGEN IS VOORBIJ

- Aanbod fors toegenomen.
- Pas in 2018 weer een tekort.

De kamernood in Wageningen is voorlopig voorbij. Kamerverhuurder Idealis vreest de komende twee jaar zelfs een klein overschot aan studentenkamers. Na jaren van forse studentengroei en kamertekorten in Wageningen meldde de universiteit eind vorig jaar dat er 150 kamers voor internationale studenten leeg stonden.

Idealis en de universiteit stelden deze kamers beschikbaar voor Nederlandse studenten die nog op de wachtlijst stonden. Uiteindelijk maakten maar vijftig Nederlandse studenten gebruik van dat aanbod – honderd kamers bleven leegstaan. ‘De kamernood bleek niet erg groot’, constateert Idealis-directeur Sylvie Deenen.

Uit een update van de Wageningse kamermarkt in oktober 2014 van Idealis, Wageningen UR en de gemeente Wageningen blijkt dat er sprake is van een kameroverschot. Ze spreken in de notitie van ‘sterk gewijzigde omstandigheden’ en voorspellen een overschot van zo’n 500 kamers in Wageningen in de komende twee à drie jaar.

Daar zijn argumenten voor, zegt Deenen. Ten eerste is het aanbod fors toegenomen. Het complex Bel-

Deze student is zijn boedel aan het verhuizen naar het nieuwe complex De Javastraat.

lostraat van Idealis is dit voorjaar opgeleverd, de universiteit heeft studentenkamers gerealiseerd in het Computechion en deze week is het complex aan de Javastraat opgeleverd. Alles bij elkaar ruim 400 kamers erbij. Dat aantal verdubbelt volgend jaar als Campus Plaza gereed is.

Terwijl het aanbod groeit, vlakkt de groei van de vraag naar kamers af. Vorig jaar groeide het aantal internationale studenten niet en het aantal vwo-scholieren dat in Wageningen kwam studeren, steeg maar 1,5 procent, tegen 15 procent de jaren daarvoor. Het aantal internationale stu-

dentengroeit dit jaar weer en lijkt de toename van vwo-studenten dit jaar uit te komen op 6 of 7 procent. De toename met dubbele cijfers van de afgelopen tien jaar lijkt voorbij. Daar komt nog eens bij dat er de komende jaren ruim driehonderd studenten uit Wageningen vertrekken door de verhuizing van Van Hall Larenstein naar Velp.

Toch blijven de meeste eerstejaars een kamer zoeken in Wageningen, ondanks het einde van de studiefinanciering. Er staan momenteel geen kamers voor buitenlandse studenten leeg en de wachtlijst van studenten die actief een kamer zoe-

ken bij Idealis, was afgelopen maand even groot als vorig jaar: zo’n 900. Zij krijgen het komende half jaar allemaal een kamer, verzekert Deenen.

Nu de kamernood voorbij is, gaat Idealis de komende jaren geen nieuwe kamers bouwen. Maar vanaf 2018 ontstaat er volgens de prognoses opnieuw een kamertekort. **AS**

Een film over Javastraat
nu op resource-online.nl

WAGENINGEN HEEFT GOEDKOPE STUDENTENKAMERS

- Alleen Enschede iets goedkoper.
- Amsterdam spant de kroon.

De studentenkamers in Wageningen zijn een stuk goedkoper dan kamers in andere universiteitssteden. Dat blijkt uit een vergelijking door onderzoeksjournalisten van *Journalism.nl* in opdracht van *Resource*. In bijna alle universiteitssteden worden veel nieuwe kamers gebouwd, maar vooral rela-

tief dure zelfstandige woonruimte.

Van de negen universiteitssteden hebben Wageningen en Enschede het voordeligste kameraanbod. Amsterdam is het duurste.

Uit de analyse blijkt ook dat er vooral kamernood is in de Randstad en dat er landelijk veel is bijgebouwd voor studenten. Vooral het aanbod van duurdere zelfstandige woonruimte, waarvoor studenten huursubsidie kunnen aanvragen, is toegenomen. In totaal zijn er de afgelopen 5 jaar 35.000

nieuwe studentenwoningen opgeleverd. De komende jaren komen daar nog eens duizenden eenheden bij, maar ook dat zijn voornamelijk relatief dure kamers met eigen keukentje.

Sinds 1997 ontvangen studenten op kamers in studentenhuizen geen huurtoeslag meer. Studenten met zelfstandige woonruimte kunnen die huurtoeslag wel aanvragen. Daardoor is een zelfstandige woning vaak even duur of zelfs goedkoper dan een kamer in een studentenhuus. **AS**

Gemiddelde huurprijs in studentensteden

	Corporatie	Particulier
Enschede	288.71	298.75
Wageningen	332.52	297.60
Eindhoven	363.09	348.91
Utrecht	366.54	428.86
Groningen	366.92	367.58
Rotterdam	453	431.24
Nijmegen	474.81	383.20
Delft	485.24	358.44
Amsterdam	491.78	568.41

400 ZONNEPANELEN OP TWEEDE SPORTHAL

- **Gunstige subsidieregeling.**
- **Dak huidige sporthal niet sterk genoeg.**

Er komen meer dan 400 zonnepanelen op het dak van de nieuwe sporthal. Die wekken straks tot 100.000 kWh per jaar op; voldoende om de hal volledig van elektriciteit te voorzien. Energiecoördinator Michiel van der Wal haalde vorig jaar november een subsidie binnen via de SDE+-regeling waardoor

de aanschafwaarde van de zonnepanelen binnen acht jaar wordt terugverdiend. De overheid vult de prijs per opgewekte kWh aan tot 13 cent. En dat 15 jaar lang, tot een maximum van 100.000 kWh per jaar. Momenteel koopt Wageningen UR stroom in tegen ongeveer 4,5 cent per kWh, dus is de subsidie 8,5 cent, zegt Van der Wal.

In maart gaf de raad van bestuur goedkeuring voor de bouw van de hal waarvoor 5,4 miljoen euro begroot was. 'Dankzij de aanbesteding zijn

we ruim binnen die begroting gebleven', vertelt Henri ten Klooster, hoofd Sport Centre De Bongerd. Daarna was het nog even afwachten of voor de zonnepanelen ook goedkeuring zou komen. 'Maar in het ontwerp van de sporthal hebben we er altijd rekening mee gehouden dat er zonnepanelen op kunnen. Als het nu niet gelukt was, dan kon het op een later moment', aldus Ten Klooster. 'Ik wilde al jaren panelen op de huidige sporthal, maar dat dak is niet sterk genoeg.' **KG**

©COLUMN|STIJN

Premiumsandaal

Angst voor een tweedeling. DLO-medewerkers hebben nog steeds geen nieuwe cao. Salarissen beginnen hierdoor uit de pas te lopen met dat van universitaire medewerkers. Sommigen zijn bang voor een tweedeling tussen eersterangs (universiteit) en tweederangs (DLO) medewerkers. Ik zie het probleem niet zo. Met het afrekenen op excellente individuele prestaties, H-indexen en *tenure track* doen we toch precies hetzelfde? Door eerste- en tweederangs medewerkers officieel te benoemen, kunnen we die gezonde competitie juist een extra boost geven. Daarom heb ik een alternatief strategisch plan voor Wageningen UR bedacht: de Wageningse tweetrapsraket, met *Premium Research* (universiteit) en een *Economy Line* (DLO).

Premiumonderzoekers doen gewoon waar ze zin in hebben, dat is voor fundamentele wetenschap misschien ook wel het beste. *Economy*-onderzoekers daarentegen richten zich volledig op contractstudies. Natuurlijk moet wel zichtbaar zijn wie bij de *Premium*-lijn hoort en wie bij *Economy* zit. Daarom stel ik verplichte bedrijfskleding voor: *Economy*-medewerkers moeten in pak – dat is ook handig voor het binnenhalen van contracten – terwijl *premium*medewerkers hun sandalen en bergschoenen mogen houden.

Veldwerk is ook niet nodig voor *Economy*-medewerkers, want wat mij betreft mogen ze alleen nog maar acquisitie en simpele – goedkope – computersimulaties doen. (Ook handig voor het financiële resultaat.) Literatuurstudies mogen eventueel ook, maar alleen wanneer de literatuur een beetje eenduidig is. De meeste opdrachtgevers hebben dat ook het liefste: gewoon één heldere uitkomst en verder geen geneuzel. Wie onverhoopt toch meer onduidelijkheid wil, kan altijd nog upgraden naar een premiumstudie. **R**

Stijn van Gils (28) doet promotieonderzoek naar ecosysteemdiensten in de landbouw. Maandelijks beschrijft hij zijn worsteling met het systeem wetenschap.

kort

>> KAMERVVRAGEN

Kamp tevreden over topsectoren

Het onderzoeksgeld van DLO wordt op een transparante manier verdeeld door de topsectoren. Dat stelt minister Kamp van Economische Zaken in antwoord op Kamervragen over de onderzoeksfianciering. Aanleiding was het artikel 'Ons kent ons in de topsector' in Resource. De topsectoren Agri&Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen doen altijd een open oproep (call) aan bedrijven voor het indienen van onderzoeksvoorstellen en de criteria hoe die voorstellen worden beoordeeld, staan van tevoren vast, aldus de minister. In het artikel in Resource beweren betrokkenen juist dat de toekenning van projecten uit de topsector ondoorzichtig is en dat goed ingevoerde marktleders uit het bedrijfsleven de meeste projecten binnenhalen en het MKB slecht aan bod komt. De minister herkent zich niet in dat beeld, schrijft hij. **AS**
Meer op www.resource-online.nl

>> VERWISSELD

aanmeldingen NSW

In Resource nummer 2 stond een artikel over het aantal aanmeldingen bij studentenverenigingen. In dat stuk zijn een aantal cijfers abusievelijk verwisseld. Bij studentenvereniging NSW Navigators hebben zich 51 aspirant-leden ingeschreven voor de verenigingsintroductietijd (VIT). Tijdens de AID hadden zich 23 mensen ingeschreven en tijdens de open avonden nog eens 28. In het bewuste artikel staat ten onrechte geschreven dat de vereniging 60 vooraanmeldingen ontvangen had en er uiteindelijk 40 leden verwacht werden. Hans Dekker van NSW: "Zo leek het of er veel mensen zouden afvallen tijdens de introductietijd. Dat is niet het geval." **KG**

>> TALENT

Dolf Weijers afgevalen in talentenrace

Dolf Weijers zit niet bij de top 5 wetenschapstalenten van Nederland en Vlaanderen. De plantenonderzoeker prijkte in augustus nog op een shortlist met 25 genomineerden. Het publiek mocht de afgelopen week stemmen en ook gaf een jury met onder meer Melanie Peters, WU-alumna en directeur van het Rathenau Instituut, een oordeel over de jonge wetenschappers. Weijers is persoonlijk hoogleraar bij de leerstoelgroep Biochemie en was Teacher of the Year 2013. Hij is lid van de Jonge Akademie, medeorganisator van Science Café Wageningen en haalde een prestigieuze Vici- en ERC-beurs binnen.

RR

SIMON GROOT KRIJGT MANSHOLT AWARD

- **Prijzengeld naar Anne van der Ban Fonds.**
- **Pleidooi voor praktijkonderzoek.**

Simon Groot, oprichter van het internationale groentezaadbedrijf East-West Seed Group, heeft de Mansholt Business Award gekregen. Dat gebeurde tijdens de opening van het academisch jaar op 7 september. Groot creëerde een bloeiend bedrijf met 4000 medewerkers en 12 onderzoekscentra in Zuidoost-Azië.

Simon Groot werkte als groenteveredelaar bij het veredelingsbedrijf Sluis & Groot. Toen dat bedrijf in

1980 werd opgekocht, startte hij een nieuw bedrijf in Zuidoost-Azië, East-West Seed. Hij ging groentezaden ontwikkelen en verkopen aan kleine boeren in Indonesië, Thailand, India en de Filipijnen. Inmiddels is East-West Seed een leidende onderneming in groentezaden in Azië. Sinds kort heeft het bedrijf ook een vestiging in Afrika.

Groot heeft altijd samenwerking met Wageningen UR gezocht, om Nederlandse kennis te mobiliseren voor ontwikkeling van kleine boeren in ontwikkelingslanden, vertelde juryvoorzitter Jan Karel Mak van het Universiteit Fonds Wageningen (UFW). Hij zette twaalf onderzoekstations op in Zuidoost-Azië van waaruit hij kennis deelde met omlig-

gende tuinders. Door deze open innovatie was hij succesvol in het ontwikkelen van zaden die aan de lokale omstandigheden waren aangepast. Zo ontwikkelde hij een tropisch tomatenras dat tot een hoogte van 1000 meter kan worden geteeld.

In zijn dankwoord kondigde Groot aan dat hij de prijs – 25.000 euro – gaat doneren aan het Anne van der Ban Fonds, dat arme studenten uit ontwikkelingslanden een beurs verleent. Hij hoopte dat dit fonds enkele beurzen gaat verstrekken aan studenten uit Myanmar, waar zijn bedrijf sinds kort zit. Hij had ook nog een waarschuwing voor Wageningen UR: zorg ervoor dat de proefbedrijven voor praktijkonderzoek intact blijven, anders

FOTO: GUY ACKERMANS

raak je je sterke positie in kennis en innovatie kwijt. De 'Mansholt Business Award for sustainable entrepreneurship' wordt om de drie jaar uitgereikt. **AS**

VERKENNINGSTOCHT NAAR NIEUWE WEGEN

Hoe creëer je innovatief vermogen? Dat is toch lastig uit te leggen, zo bleek maandag tijdens de opening van het academisch jaar in Wageningen.

De opening stond in het teken van disruptive thinking, ofwel een nieuwe verrassende kijk op de

dingen. Hoofdspreker was ontwerper Daan Roosegaarde, bedenker van bijvoorbeeld fietspadverlichting op zonne-energie en een smogreiniger in de stad. Maar Roosegaarde toonde hoofdzakelijk zijn portfolio met geslaagde producten waardoor de ontwikkeling van zijn innovaties

en de kunst van disruptive thinking nauwelijks aan bod kwamen.

Hoe kom je tot nieuwe inzichten en producten die haaks staan op de bestaande, en hoe ontwikkel je die? Gerlinde de Deijn vertelde daar wel iets over. Zij ging als bodemkundige in zee ging met fotograaf Wim van Egmond om bodemleven in beeld te brengen. Die samenwerking ontstond omdat ze, buiten de gangbare afspraken om, aan een collega vertelde waar ze mee bezig was en die bracht haar in contact met de fotograaf. 'Dus praat met elkaar en vraag collega's om raad, ze willen je best helpen', was haar advies aan de toehoorders in Orion.

De ontmoeting met andersdenkenden of andere werelden kwam ook terug in het verhaal van landschapsarchitect Paul Roncken. Hij koppelt in zijn ontwerp landschap en machine, lichtte hij toe bij het ontwerp van een Zeeuwse polder met vijvers voor de visproductie. Roncken stelde zich die ontmoeting ook

voor in het Wageningse onderwijs, in de vorm van een universiteitscollege waarin studenten alle Wageningse disciplines gaan combineren.

Dit was disruptive thinking in optima forma, omdat zo'n universiteitscollege het zorgvuldig opgebouwde Wageningse onderwijsmodel doorkruist en met een nieuwe kijk het vakkenpakket wil inkleuren. Ook disruptive omdat het voorstel van Roncken niet af is en veel 'ja maar'-vragen oproept over de haalbaarheid en de gevolgen van zijn voorstel. Precies de 'ja maar'-vragen waar Roosegaarde zich ook aan stoort, bleek uit zijn presentatie, maar die wel duidelijk maken dat het voorstel mogelijk ook ontwrichtende of nadelige kanten heeft.

Al met al was de bijeenkomst een verkenningstocht naar nieuwe ontmoetingen, buiten de lijntjes kleuren en out of box-denken. Rector Arthur Mol deed ook een duit in het zakje, door het academisch jaar te openen op zijn saxofoon. **AS**

FOTO: GUY ACKERMANS

APP PRIKKELT MET VOEDINGSWEETJES

- In dialoog via smartphone.
- Creatief experiment.

Hapsnapp is een nieuwe app die voedingsweetjes deelt met gebruikers. De app werd officieel gelanceerd tijdens de academische jaaropening en is bedoeld als creatieve manier om in gesprek te raken met de samenleving.

Wist je dat Nederlanders gemiddeld 60 kilo brood per jaar eten? Dat tomaten die in de koelkast worden bewaard hun smaak verliezen? En dat de doodgewone ui de op één na meest gegeten groente ter wereld is? De nieuwe WUR-app *Hapsnapp* schudt zo 250 van deze voedingsfeiten uit de mouw, allemaal gebaseerd op Wageningen onderzoek. Een week lang 'kletst' het programma met gebruikers, waarbij elk meerkeuzeant-

woord nieuwe feitjes ontlokt. Enthousiaste gebruikers kunnen daarna verder lezen op verdiepende blogs, of zelfs naar de campus komen voor het voedingsevenement Food Camp dat in december plaatsvindt.

Met de app hoopt Wageningen UR in gesprek te raken met de samenleving. Hoe belangrijk dit is, benadrukte Louise Fresco al in 2014. 'Wageningse vindingen kunnen pas een succes worden als ze aansluiten bij hetgeen er leeft in de samenleving.' *'Hapsnapp* is een creatieve manier voor zo'n dialoog', zegt Marc Lamers, directeur Communicatie van Wageningen UR. 'en stelt je in staat een-op-een te communiceren met burgers.' Lamers hoopt met *Hapsnapp* kennis over te brengen die mensen terugzien in hun dagelijks leven.

De app is nadrukkelijk bedoeld als experiment en Lamers is dan

ook nieuwsgierig naar de resultaten. 'Een echte doelgroep hebben we niet. Al licht bij zo'n app voor de hand dat jongeren dit aantrekkelijk vinden', zegt Lamers. 'Maar ik laat me graag verrassen.' Hij hoopt dat de app in ieder geval 10 duizend keer wordt gedownload en dat in december honderden mensen naar Food Camp komen. Om dit te bereiken, komt er een campagne via sociale media. Flyers nodigen hen uit de app te downloaden en er kan ook live gespeeld worden op beschikbare tablets. **RR**

Hapsnapp is te downloaden in Google Play en in de Appstore.

'ZUURPRUIMEN VIND JE OVERAL'

De frietautomaat was werkelijk overal te zien. Hoe was uw week?

'Overweldigend, we hadden hier niet van kunnen dromen. Ik word nog steeds elke dag door vier-vijf journalisten gebeld.'

Hoe voelde het dat Pauw uw automaat onder de nutteloze uitvindingen schaarde?

'Ach, dat soort nieuws is ook nieuws. Stel dat ik al honderd machines had, dan zou ik ze deze week allemaal kunnen wegzetten. Zuurpruimen vind je overal. Ik denk dat er ooit nog wel een foto opduikt van Jeroen Pauw die een frietje uit onze machine haalt.'

Er was ook serieuze kritiek. Het is idee is bijvoorbeeld helemaal niet nieuw.

'Dat claimen wij ook helemaal niet. Er zijn tientallen initiatieven geweest en geen was succesvol. Een automaat moet een lekker frietje hebben, niet geuren en veilig zijn. Door de voortschrijdende techniek denken we nu wel succesvol te zijn.'

De automaat is nu voor een tv-programma in Duitsland. Wanneer komt hij terug naar de campus?

'Vanaf donderdag staat hij er waarschijnlijk weer.' **RR**

Wie? Bastiaan Roest, directeur van startup Caenator
Wat? Presenteerde deze week een frietautomaat aan collegevoorzitter Louise Fresco van Wageningen UR
Waarom? Dit prototype wordt komende tijd getest op de campus

FOTO: SVEN MENSCH

FRIETJE SPECIAAL

Het bedrijf Caenator presenteerde op 2 september een frietautomaat. Collegevoorzitter Louise Fresco mocht het resultaat als eerste proeven. Voor een euro. Fritieliefhebbers kunnen komende tijd nog terecht op de campus, waar het prototype wordt getest. (Lees meer op Resource-online.nl) **RR**

TWINTIG BOMEN PER NEDERLANDER

- Team met Wageningen berekent bomendichtheid
- Onze planeet telt 3,04 biljoen bomen

Ons land telt twintig keer meer bomen dan inwoners. Dat zijn 344 miljoen bomen in totaal. Wie dat te weinig vindt en wil emigreren, heeft een ruime keus aan landen waar de bomendichtheid groter is. In de top honderd van landen met de grootste bomendichtheid, zowel per inwoner als per vierkante kilometer, komt Nederland niet voor. Dat blijkt uit de eerste wereldkaart boomdichtheid. Bosonderzoekers Geerten Hengeveld en Gert-Jan Nabuurs werkten namens Alterra mee aan de kaart die afgelopen week via Nature volop de aandacht trok.

De onderzoekers maakten hun kaart op basis van regressiemodelen en een enorm aantal (430.000) metingen van het aantal bomen wereldwijd. Hoogleraar Nabuurs (Europese bossen) is verantwoordelijk voor een groot deel van die metingen aan de grond. 'Van 2004-2007 heb ik voor Europa 150.000 van die grondmetingen verzameld. De kracht van onze studie is dat we wereldwijd dit soort databases bij elkaar hebben gebracht.' Met regressieanalyse werden vervolgens verbanden gelegd tussen die metingen en onder meer satellietopnames, informatie over landgebruik, topografie en klimaat. Die relaties vormen de basis voor schattingen van de boomdichtheid wereldwijd.

Het resultaat van dat rekenwerk leidt tot opmerkelijke nieuwe gegevens. Wereldwijd staan er 3.040.288.194.283 bomen van meer dan tien centimeter dikte op borsthoogte. Dat zijn er 3040 miljard. Nederland heeft er daar een derde miljard van. Vrijwel niks dus. Rusland heeft veruit de meeste bomen; één op de vijf bomen is Russisch. Dat zijn er 4461 per Rus. Na Rusland volgen Canada en Bra-

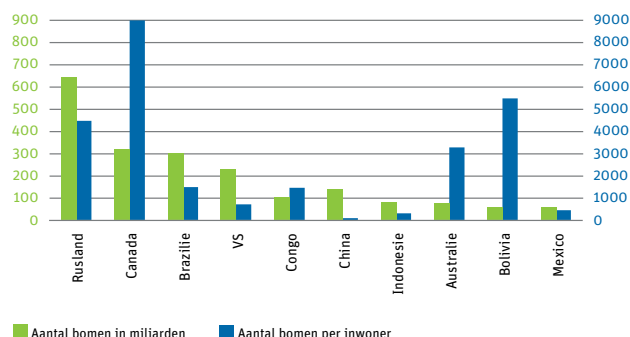

Dit exemplaar op de Veluwe is een van 344 miljoen bomen die ons land telt.

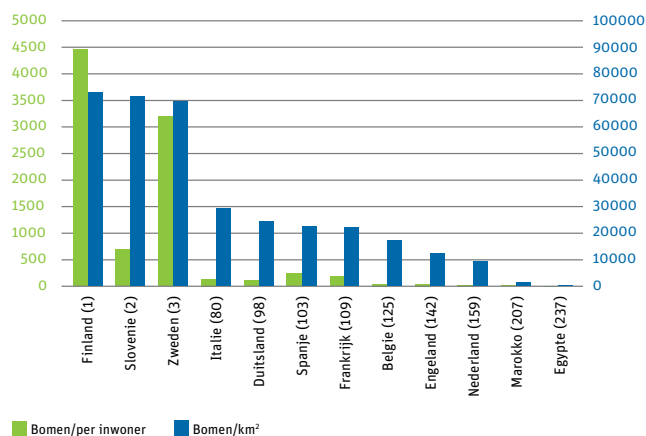
zilië. Maar aantal zegt niet alles. De grootste dichtheid aan bomen vind je juist in Europa. Finland is het land met meeste bomen per vierkante kilometer: 72644. Toevalig leidt dat tot eenzelfde aantal bomen per inwoner als in Rusland: 4461.

Per wereldbewoner staan er volgens de onderzoekers 422 bomen op onze planeet. Dat is tien keer minder dan in Finland of Rusland, maar twintig keer meer dan waar wij het in ons land mee moeten doen. De nieuwste raming komt zeven keer hoger uit dan voorgaande schattingen. Die schatting was volgens Nabuurs omstreden en tamelijk over de duim genomen. 'Het mooie van ons werk is dat we nu veel meer weten over de structuur en de dynamiek van een bos. We weten bijvoorbeeld wel hoeveel kuub hout er in een bos staat, maar daarmee alleen kun je nog geen inschatting maken van de mogelijke CO2-opslag. De hoeveelheid bomen en de dynamiek daarin zegt veel meer over de staat van een bos.' **RK**

Landen met meeste bomen

Landen met hoogste bomendichtheid per km² (ranglijst)

SMARTPHONE SPEURT NAAR ILLEGAAL GROEIHORMOON IN MELK

- Hormooninjecties stimuleren melkproductie.
- Inspecteurs beginnen snel met testen.

Wageningse onderzoekers hebben laten zien dat je met een smartphone illegale groeihormonen kunt opsporen in melk. In de nabije toekomst kunnen inspecteurs al op een boerderij kijken of de melkproductie illegaal wordt verhoogd. Dit schrijven wetenschappers van voedselveiligheidsinstituut Rikilt, met collega's uit Duitsland en de Verenigde Staten, in het tijdschrift *Plos ONE*.

De smartphone-test toont groeihormonen niet direct aan, maar herkent veranderingen in het lichaam van behandelde koeien. Zo maken de dieren afweerstoffen tegen het kunstmatig groeihormoon én produceren ze meer van de lichaamseigen groeistimulator IGF-1. Deze stoffen kun je aantonen in melk.

Onderzoekers druppelen de melk op een chip die eiwitten bevat waar IGF-1 en antilichamen aan blijven kleven. Die vervolgens worden gekleurd met fluorescente stoffes. Uiteindelijk klikken onderzoekers de chip in een opzetstukje op de smartphone en meet de camera hoeveel fluorescentie – en dus hormoon – er is.

In de EU is het sinds 2000 verboden de melkproductie op te voeren met kunstmatige groeihormonen. Deze behandeling is

weliswaar niet gevaarlijk voor de consument maar zorgt bij koeien voor gezondheidsklachten. Tot dusver werd in Nederland niet gecontroleerd op hormoongebruik omdat hier geen test voor bestond. 'We weten echter dat die preparaten in Europa worden verhandeld', zegt Saskia Sterk, expertisegroepsleider groeibevorderaars bij Rikilt. Bovendien is de afschaffing van het melkquotum afgelopen 1 april ook een prikkel om de melkproductie te verhogen.

Sinds dit voorjaar speurt men in het laboratorium van Rikilt actief naar het illegaal hormoongebruik. De test is nog niet volmaakt. Aangezien de test de hormonen zelf niet aantoon, geldt deze niet als sluitend bewijs in de rechtszaal, zegt Sterk. Rikilt werkt daarom aan een *state-of-the-art-test* dat het hormoon wel direct aantoon. Dit is een complexe en dure klus, die pas zal worden ingezet bij al verdachte melkmonsters. Sterk denkt dat dit najaar de eerste monsters worden getest. Dan wordt duidelijk of, en zo ja hoe vaak, illegaal hormoongebruik plaatsvindt in Nederland. **RR**

FOTO'S: RIKILT

VISIE <<

'Gesloten ketens zijn de oplossing'

Deze week demonstreerden duizenden melkvee- en varkenshouders in Brussel tegen de lage melk- en vleesprijzen. Wageningen UR verkoopt ook melk en varkens. Bedrijfsleider Han Swinkels van het Varkens Innovatie Centrum in Sterksel heeft minder last van de lage vleesprijzen. Zijn remedie: onderscheid je in marktconcepten.

Draaien jullie verlies in het varkensbedrijf?

'Wij zijn anders dan reguliere varkensbedrijven. We zijn een onderzoeksbedrijf, slechts de helft van onze omzet komt van de verkoop van varkens, de andere helft komt van onderzoeksprojecten. En we hebben meer last van de vraaguitval van onderzoeksprojecten dan van de daling van de varkensprijs.'

Hoe komt dat?

'We hebben veel lange-termijnafspraken met leveranciers en afnemers. Zo hebben we de mestverwerking uitbesteed, we betalen een vaste prijs voor de mestafzet. Al onze varkens zitten in het Good Farming Star programma van VION Food Group, die als varkensvlees met één welzijnsster worden afgezet bij de supermarkten. Daar zit een toeslag op, zodat de prijsdaling enigszins wordt gecompenseerd. En we hebben vaste afspraken met onze voerleveranciers. Door die vaste afspraken wordt de prijsdaling gebufferd.'

Wat is de oplossing?

'Varkenshouders moeten zich onderscheiden in marktconcepten, in gesloten ketens, zodat ze afspraken kunnen maken met de afnemers over de margeverdeling. Een goed voorbeeld is de biologische varkensvleesketen. Daar is het aanbod in balans met de marktvraag, de samenwerking met de afnemers goed en de prijs een stuk beter. Gesloten ketens met langjarige afspraken zijn de oplossing. Je moet het aanbod als keten reguleren, want bij teveel aanbod moet iemand het verlies nemen en in de huidige situatie zijn dat de varkenshouders.'

Dan hebben protesten in Brussel weinig zin?

'Dit zet de problematiek op de kaart. In de EU is overaanbod van varkensvlees en dat aanbod kan de EU niet reguleren in een open markt. De meeste belangenorganisaties vragen niet om overheidsingrijpen in die markt, ze vragen om lastenverlichting. Lagere lasten kunnen wat lucht geven, maar een betere prijs zet pas echt zoden aan de dijk. En die komt er niet zomaar. De biologische varkensvleessector heeft ruim tien jaar nodig gehad om een goede marktpositie te creëren.' **AS**

ZOOLZWEER WEGFOKKEN KOST TIJD EN MELK

Melkkoeien kampen steeds vaker met klauwproblemen. Omdat die aandoeningen deels een genetische oorzaak hebben, kun je ze terugdringen met fokkerij, constateert promovendus Dianne van der Spek. Maar dat duurt heel lang en er zit wel een prijskaartje aan: minder melk.

Mortellaro is een veel voorkomen- de boosdoener, een pijnlijke bacteriële infectie aan de klauw die bovendien erg besmettelijk is. Of ze hebben zoolzweer, een pijnlijke infectie in de hoef van het dier. 'Als je

niets doet, neemt de hoeveelheid klauwaandoeningen in de veestapel geleidelijk toe', zegt Van der Spek. 'Dat zie je ook in de praktijk. Ze zijn inmiddels de derde kostenpost voor melkveehouders.'

Van der Spek kreeg de gegevens van veel Holstein koeien die geregeld werden bekapt. Bij die koeien beoordeelden de klauwbekappers de gezondheid van de klauwen. Die gegevens koppelde Van der Spek aan de stamboekgegevens waardoor ze kon berekenen welk deel van de klauwgezondheid erfelijk was. Voor zes belangrijke klauwaandoeningen vond ze een erfelijkheidsgraad van tussen de 2 en 14 procent. 'Dat is een laag percentage. Ook omgevingsfactoren, zoals de diervoeding en de stalvloer, hebben invloed op de klauwgezondheid.'

Door die lage percentages kost het veel tijd om de klauwgezondheid langs genetische weg te verbeteren. 'Wanneer je alleen selecteert op melkproductie, neemt het percentage koeien met zoolzweer toe met 2 procent per 10 jaar. Door stieren te selecteren die minder zoolzweer vererven aan hun dochters, kan een toename in zoolzweer worden voorkomen of zelfs teruggedrongen.' En dat is interessant voor de melkveehouders, want klauwproblemen vormen een gro-

te kostenpost en welzijnskwestie. Boeren willen er dus graag wat aan doen.' In de praktijk kan dat ook, want de fokkerijbedrijven geven inmiddels met een fokwaarde aan hoe hun stieren presteren op het gebied van klauwgezondheid.

Toch zit er ook een prijskaartje aan het selecteren op klauwgezondheid; de melkgift van de koeien vermindert. Als de melkveehouders de groei van zoolzweer willen stoppen, kost ze dat melkproductie, om precies te zijn 1,92 kilo melkeiwit per koe na tien jaar. De zoolzweer terugdringen kost nog meer melkproductie.

Maar de melkveehouders hebben nog een manier om de klauwaandoeningen via fokkerij terug te dringen. Ze kunnen ook kiezen voor stieren waarvan de dochters minder vaak bekapt hoeven te worden. Van der Spek berekende een erfelijkheidsgraad van 9 procent voor bekaphoeft en dit geeft aan dat de behoefte voor bekappen ook een genetische aanleg heeft. Er is al een nieuwe fokwaarde voor bekaphoeft van stieren. **R AS**

FOTO: LOEIGOEKOEIEN.NL

HOE MAKEN MENSEN HUN OMGEVING DUURZAMER?

• Groot EU-project draait om sustainable place shaping

Wageningse sociologen hebben een EU-project van 3,8 miljoen euro in de wacht gesleept. Ze gaan jonge onderzoekers opleiden om duurzame gebiedsontwikkeling in Europa te onderzoeken in een Marie Curie-programma, onderdeel van EU-programma Horizon2020.

Het Europese programma Susplace, waarin zes universiteiten samenwerken met zeven niet-academische partners, draait om 'sustainable place shaping'. 'Dat is hoe mensen gezamenlijk op duurzame wijze hun plek vormgeven', licht

Ina Horlings van de leerstoelgroep Rurale Sociologie toe. 'Denk bijvoorbeeld aan energie-coöperaties, waarbij bewoners samen investeren in wind- en zonne-energie. We willen nagaan hoe mensen dit organiseren en vormgeven in hun omgeving.' Horlings coördineert het EU-project samen met collega Dirk Roep.

Vijftien jonge onderzoekers gaan de komende drie jaar casussen onderzoeken in zes Europese landen. Zo worden energiecoöperaties in Nederland, Schotland en Portugal bekeken. Ook wordt onderzocht hoe lokale leiders verantwoordelijkheid nemen voor gebiedsontwikkeling. Een derde onderzoek richt zich op beleid: welke

strategieën gebruiken bestuurders en beleidsmakers om gebiedsontwikkeling te stimuleren? 'De overheid van Wales heeft duurzame ontwikkeling expliciet opgenomen in haar beleid en wettelijk verankerd. Ze ondersteunt netwerken van mensen die hier invulling aan willen geven, heeft subsidiepotjes en creëert beleidsruimte, zodat mensen kunnen experimenteren. Zo zoeken we nog meer voorbeelden van geslaagde beleidsontwikkeling.'

De onderzoekers werken samen met de overheid van Wales, eco-dorpen in Finland, een audiovisuele organisatie in Portugal, de Nederlandse coöperatie in duurzaamheid EXCEPT en ingenieursbureau Royal

Haskoning/DHV. Doel is niet alleen om kennis te vergaren en uit te wisselen, zegt Horlings. 'Het belangrijkste van een Marie Curie project is de opleiding. Onderdeel is bijvoorbeeld een pittige praktijktraining in onderzoekvaardigheden. Ook cursussen in schrijven en in communicatie. Veelal in Wageningen, maar er komen ook twee cursussen in Wales en een summer-school in Portugal. Het EU-project 'Susplace' start in oktober, de jonge onderzoekers in april 2016. **R AS**

Lees meer over het Marie Curie project op resource-online.nl

Online ontstond vette discussie over de friet-, ahum, patatmachine die op de campus staat. Ook las je op onze site een interessante discussie over selectie van masterstudenten. Ook een mening? Discussieer mee!

REACTIES OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

WINNEN MET WIER

In Resource nummer 1 stond een groot artikel over het grootschalig telen van wier op zee. Daarbij vroegen we onze lezers naar culinaire ideeën met zeegroente. En we kregen flink wat reacties.

Zo zou **Henriette Verstegen**, eerstejaars plantenwetenschappen, graag een zee-barbecue willen houden, compleet met zeewierstokbrood, -worstjes, -hamburgers en -salade. **Femina Roscher** van Educatie- en competentiestudies ziet het wel voor zich om oer-Hollandse stampot te maken, maar dan met zeewier. Anderen vinden dat er al genoeg lekker opties zijn. Zo associeert **Melanie Hensen** zeewier toch vooral met lekker Japans eten. Het (zee)water liep ons inderdaad wel in de mond toen ze vertelde over wakame met gember, udon noedels en edamame

bonen. Andere lezers zagen wel mogelijkheden voor *fusion*. Bij **Arian Steenbruggen**, business-unit-manager bij de Environmental sciences group, kwamen de zilte en mediterrane keuren bij elkaar in de vorm van Tzatzwierki. Men neme uitgelekte yoghurt, vers geperste knoflook, fijn-gesneden verse munt, peper, honing én in plaats van komkommer, fijn gesneden zeewier. **Meike Siemonsma** introduceert zeegroentes in traditionele Nederlandse recepten. Denk aan krokettes gevuld met zeewier, of een hartig poffertje met zeewier en kabeljauw. Van **Roos Akkerman** kregen we een compleet menu dat aanving met een romige zeewiersoep, gevolgd door een zeewiersalade en quiche van 'haricots de la mer' om te besluiten met een zeewierbonbon. Het was een lastige keuze maar de uiteindelijke winnaar is **Chris van de Kreijl**, Teamleider Projectcontrol bij de Agrotechnology & Food Sciences Group (AFSG). Hij bedacht enkele recepten met humor en spitsvondige namen. Zo zag hij wel wat in vissticks, die hun dierlijke inhoud verruilen voor zeewier. **Van de Kreijl** denkt dat Willem Brandenburg, de Wageningse zeelandbouwexpert, hier een mooie rol zou kunnen spelen als kapitein Iglo. Maar onze echte winnaar is toch wel de wierner schnitzel. De gelukkige winnaar gaat meedoen aan een workshop koken met zeewier bij de Zeeuwse boerderij Krommenhoeke.

PATAT VERSUS FRIET

De startup Caenator presenteerde op de Wageningse campus een frietautomaat. De machine maakt zonder menselijke hulp in 2 minuten een frietje.

De auteur krijgt meteen lik-op-stuk voor zijn gebruik van het f-woord. 'In Nederland is het

patat', zegt **PATAT**. En een lange rij reageerders is het daarmee eens. **Gerben** duidt de hoogoplopende emoties. Wageningen ligt dichtbij de patat-frietgrens, die door het Land van Maas en Waal loopt, daaronder is sprake van friet maar Wageningen ligt eigenlijk in het patat-territorium. Alleen slecht geïntegreerde Brabanders spreken daarom van friet. Gelukkig gaat het ook nog inhoudelijk over de machine. Zo blijken er soortgelijke apparaten te bestaan en twijfelen reageerders of de investeringen wel goed zijn besteed. **Hamburger** stelt dat de universiteit zich ongeloofwaardig maakt door te investeren in een apparaat dat ongezond gedrag aanmoedigt. What's next, vraagt hij zich af. 'Een hamburgerautomaat "made in Wageningen"?' **Anne** twijfelt vooral of de automaat ooit meer dan een gadget kan worden. Ze wil de 'pattatentap' echter graag uitproberen. En met haar velen... de dagen na de presentatie staan er lange rijen met nieuwsgierigen die automaatfrie... eh – patat willen. **RR**

Universiteiten versus Elsevier

De Nederlandse universiteiten willen niet extra betalen maar willen wel dat al hun artikelen openbaar worden. Onderhandelingen met het uitgeefconcern Elsevier verlopen nog altijd moeizaam. Een definitieve breuk heeft enorme gevolgen.

tekst: Jolene Meijerink en Rob Ramaker / **illustratie:** Geert-Jan Bruins

Al een jaar staan de Nederlandse universiteiten en uitgeefconcern Elsevier lijnrecht tegenover elkaar. De kennisinstellingen willen dat iedereen vanaf 2024 toegang krijgt tot alle wetenschappelijke artikelen uit ons land – open access in vaktermen. Nu zijn die artikelen alleen bereikbaar voor mensen met een abonnement bij Elsevier. Wanneer deze papers vrij toegankelijk worden, betekent dat inkomstenderving voor Elsevier. De universiteiten vinden dat kennis vrij beschikbaar moet zijn. Omdat zij hiervoor niet extra willen betalen, gaat Elsevier niet mee akkoord met deze wens. Voor Wageningen UR staat er veel op het spel en de tijd dringt want het contract met Elsevier loopt op 1 januari af.

In juli lieten de universiteiten weten een boycot van Elsevier te onderzoeken. Die zou worden opgebouwd als een drietraprakiet, zei Gerard Meijer afgelopen juli in de NRC. Hij is hoofdonderhandelaar namens de universiteiten en collegevoorzitter van de Radboud Universiteit. Meijer mikt allereerst op wetenschappers met een (bij)baan als redacteur bij één van de 2200 Elsevierbladen. Hij wil hun vragen of ze bereid zijn hiermee te stoppen. Wanneer dat geen effect heeft, volgt een oproep aan alle onderzoekers om voortaan geen artikelen meer te beoordelen op kwaliteit – peer review. Uiteindelijk moet er zelfs gestopt worden met het inzenden van artikelen.

Het is lastig in te schatten hoeveel pijn zo'n boycot Elsevier zou doen. Volgens schattingen van de Vereniging van Nederlandse Universiteiten (VSNU) levert ons land ruim 835 redacteurs op een totaal van – volgens Elsevier – 17,5 duizend redacteurs over de hele wereld. Van hen werken er 94 aan Wageningen UR. En uit een raadpleging blijkt dat maar de helft van hen bereid is dit werk neer te leggen. Bij sommige instellingen is de actiebereidheid groter. Het afdwingen van een boycot op kwaliteitsbeoordeling of op het publiceren van artikelen lijkt nog lastiger af te dwingen.

De Nederlandse boycot zou ook niet de eerste zijn waar Elsevier mee te maken krijgt. In 2012 startte de Britse wiskundige Tim Gowers zijn petitie *The Cost of Knowledge*. Hij protesteerde hiermee tegen de hoge abonnementsprijzen van Elsevier. Uit het jaarverslag over 2014 blijkt dat Elsevier per euro 37 cent winst (voor belasting) maakt op de academische activiteiten. Gowers' petitie werd door 15 duizend mensen ondertekend. De wiskundige is niet tevreden met het bereikte effect, zo is terug te lezen op zijn blog. Behalve een paar snelle concessies van Elsevier ziet hij weinig substantiële verandering.

In een reactie zegt Elsevier absoluut niet tegen open access te zijn. Het bedrijf constateert ook dat ontwikkelingen die kant op gaan. Het uitgeefconcern investeert uitgebreid in initiatieven voor 'open' wetenschap, zegt Philippe Terheggen, managing director STM journals bij Elsevier. Ook zijn 200 van hun 2200 tijdschriften inmiddels open access. En nog eens 1600 zijn hybride, wat betekent, dat wanneer de auteur betaalt, zijn papers voor iedereen toegankelijk worden gemaakt.

Ondertussen constateert Elsevier ook dat de Nederlandse universiteiten de overstap naar open access veel sneller willen maken. Ook wenst Nederland nadrukkelijk dat bladen in hun geheel openbaar worden, de zogenaamde 'gouden' open access. Buiten ons land is juist nog veel vraag naar toegang via abonnementen, zegt Terheggen. Eventueel aangevuld met 'groene' open access, waarbij onderzoekers een concept-artikel op hun eigen site of in een database mogen zetten. 'Het Verenigd Koninkrijk

Nederland wenst dat bladen in hun geheel openbaar worden, de zogenaamde 'gouden' open access.

en Nederland zijn vooralsnog de enige landen die kiezen voor een transitie naar gouden open access. Dat betekent dat deze landen voor extra kosten staan', zegt Terheggen. 'Je betaalt als land voor het vrij toegankelijk maken van je eigen artikelen voor de rest van de wereld, terwijl je ook toegang wil behouden tot artikelen uit landen die nog werken met abonnementen.' Verder wijst hij erop dat Elsevier veel investeert in online platforms waarvan dagelijks miljoenen papers worden gedownload.

Zelf verwacht Elsevier niet dat het tot een breuk gaat komen. 'We hebben geen enkele indicatie dat het niet goed zou aflopen', zegt Terheggen. 'Zowel Elsevier als de VSNU willen uiteindelijk een transitie naar open access.' Hij wil dan ook niet speculeren over de gevolgen van een eventuele breuk.

De gevolgen van zo'n breuk zouden ingrijpend zijn. Elsevier verliest vanzelfsprekend een deel van zijn inkomsten. Universiteiten mogen niet vertellen hoeveel ze betalen aan Elsevier, maar in het buitenland komen druppelsgewijs meer getallen naar buiten. Zo betaalden Amerikaanse universiteiten in 2009 tussen 400 duizend en 2 miljoen dollar per jaar. Het is echter onduidelijk of de Nederlandse situatie vergelijkbaar is. Op de totale omzet van Elsevier – 7,2 miljard euro (2014) – is het bedrag echter een

schijntje. Veel schadelijker voor het bedrijf is de negatieve publiciteit. Die zou kunnen leiden naar soortgelijke acties in andere landen.

Universiteiten, en zeker Wageningen UR, gaan de effecten veel sterker voelen. Van alle wetenschappelijke uitgevers heeft Elsevier veruit de meeste marktmacht. Zo verscheen tussen 2008 en 2014 zo'n 25 procent van de Nederlandse artikelen in een Elsevier tijdschrift, zegt John Janssen, senior contract manager bij Surfmarket. Hij tekent hierbij aan dat dit waarschijnlijk een overschatting is. Voor onderzoekers van Wageningen UR blijkt dit marktaandeel nog hoger. De WUR-library geeft aan dat 35 procent van de artikelen in Elsevierbladen verschijnt.

Ook lezen en citeren Wageningse wetenschappers veel uit deze bladen. Van al het werk dat ze aanhalen, staat 33 procent in bladen van Elsevier. En uit de gegevens van Surfmarket blijkt dat Wageningse onderzoekers in Nederland bijna koploper zijn in het downloaden van Elsevierartikelen. Het heeft waarschijnlijk te maken met de Wageningse focus op natuurwetenschap. Na een breuk moeten zij deze artikelen voortaan kopen, opvragen bij de auteurs of aankloppen bij collega-onderzoekers. 'De universiteiten en Elsevier zijn afhankelijk van elkaar', vat Janssen de situatie samen, 'maar de universiteiten zijn afhankelijker van Elsevier dan andersom.'

Sinds korte tijd zitten Elsevier en de VSNU weer om de tafel. Alle partijen zijn daar optimistisch over. Gezien de krachtsverhoudingen is het maar de vraag of het resultaat voor de universiteiten naar wens zal zijn. Janssen verwacht dat een gedeeltelijke deal het hoogst haalbare is. Op de lange termijn lijkt de beweging naar open access echter niet te stuiten. **B**

PowerPoint legt wetenschappelijke onzekerheid bloot

‘Mensen gebruiken PowerPoint voornamelijk voor zichzelf en niet voor het publiek.’

Onderzoeker Brigitte Hertz

Waarom zijn wetenschappelijke PowerPoint presentaties vaak zo slaapverwekkend saai? Dat kom door spreekangst en onkunde, zegt onderzoeker Brigitte Hertz. Wetenschappers gebruiken PowerPoint teveel voor zichzelf en niet voor het publiek.

tekst: Roelof Kleis / foto: Bram Belloni

Je hoeft maar een conferentie, congres of symposium binnen te lopen en je loopt er tegen aan: slechte PowerPoint presentaties. Wetenschappers die druk bezig zijn met hun overvolle slides, maar het publiek nauwelijks zien zitten. Letterlijk, omdat ze voortdurend naar de projectie turen. Het geheel gepresenteerd in slecht verstaanbaar Engels. Ongetwijfeld goede wetenschap, maar beroerd voor het voetlicht gebracht. Hoe komt dat? Licht het misschien aan PowerPoint? Brigitte Hertz heeft een heel stellig antwoord op die vraag. Zij schreef het op in het proefschrift *Spotlight on the presenter dat ze gisteren verdedigde*.

Nee, is haar stellige overtuiging. Het programma zelf is niet de oorzaak van al die slechte presentaties. Het zit 'm in de manier waarop wetenschappers PowerPoint gebruiken. 'De belangrijkste fout is dat mensen PowerPoint voornamelijk voor zichzelf gebruiken en niet voor het publiek', legt Hertz uit. 'Ze gebruiken PowerPoint om de structuur van hun presentatie te onthouden en de woorden die ze willen gebruiken. En dat is niet handig. Als je een presentatie wilt geven, moet het publiek het uitgangspunt zijn. Hoe doe je het publiek een plezier? Hoe zorg je dat het publiek de aandacht erbij houdt, begrijpt wat je wilt vertellen en dat het liefst ook nog onthoudt? Die drieslag, daar moet je als presentator alles voor uit de kast halen. Het getuigt van een professionele houding om eerst aan het publiek te denken en niet aan jezelf.'

Hertz deed jarenlang studie naar het gebruik van PowerPoint door onderzoekers tijdens wetenschappelijke conferenties. Aanvankelijk vroeg ze bij van tal van congressen de PowerPoints op om vervolgens te turven op het aantal gebruikte slides, het aantal woorden en de hoeveelheid plaatjes per slide. 'Maar dat bleek een veel te statisch gegeven. Het gaat er juist om wat de presentatoren met die slides doen. Zo'n presentatie is een *performance*, een optreden. Het gaat om het complete plaatje van de slides en handelingen van de presentator.' Ze filmde vervolgens ook wetenschappers, turfde hun presentatiegedrag en zocht naar relaties tussen dat gedrag en de gebruikte slides. Een monnikenwerk.

De resultaten van de diverse studies bevestigden de veelgehoorde klachten over praatjes met

PowerPoint. Ja, de gemiddelde slide bevat te veel woorden. Sociaal wetenschappers spannen de kroon met liefst vijftig woorden per slide, twee keer zoveel als de PowerPoint-goeroes aanbevelen. Ja, er worden te weinig plaatjes gebruikt. Een plaatje per drie slides (taalwetenschappers) is al veel. En ja, presentatoren wenden zich voortdurend tot hun eigen slides: gemiddeld drie keer per minuut. Bij gebruik van dynamische slides, waar telkens nieuwe elementen 'in komen vliegen', gebeurt dat nog veel vaker. Bovendien kondigen weinigen hun slides aan of leiden ze in. Dat alles leidt niet alleen tot saaie praatjes, maar vooral ook tot een weinig effectieve manier van kennisoverdracht.

Maar dat is dus niet de schuld van PowerPoint, vindt Hertz. Het ligt aan de onkunde van de wetenschapper. 'PowerPoint brengt een extra variabele op het toneel, waar je iets mee moet doen. Je moet de aandacht van het publiek sturen, maar wetenschappers leren niet hoe ze dat retorisch op moeten lossen. Dat vind ik eigenlijk wel schokkend. Er zijn tal van leerboeken over PowerPoint, maar niemand die ze leest.' Hertz noemt PowerPoint een tweesnijdend zwaard. 'Iedereen gebruikt het programma, omdat het zo gebruikersvriendelijk is. In no time maak je professioneel ogende slides. Dat is de positieve kant. De negatieve kant is dat je je nogal wat op de hals haalt wat betreft presentatievaardigheden en kennis die je eigenlijk moet hebben over hoe het publiek reageert. Mensen denken te makkelijk dat ze het wel kunnen. Maar ze gebruiken iets waarvan ze niet weten wat voor effect het heeft op het publiek.'

PowerPoint is eigenlijk presenteren voor gevorderden, vindt Hertz. Maar ze wil niet zover gaan om het beginners te verbieden. 'Ik benader het iets liefdevoller. Ik wil mensen niet met bibberende knieën het podium opsturen. PowerPoint als steuntje in de rug wil ik mensen niet ontnemen.' Want dat steuntje hebben velen juist wel nodig, blijkt uit de vele interviews met wetenschappers die Hertz deed. PowerPoint is vooral zo populair omdat het houvast biedt aan mensen met spreekangst. Maar daar zit precies de valkuil blijkt uit de studie van Hertz, want hoe meer spreekangst, hoe drukker en voller de slides. In het ergste geval worden die lappen tekst dan ook nog woordelijk voorgelezen.

Intrigerend bij dit alles is dat wetenschappers heel duidelijke beelden hebben bij een goede

presentatie. Hertz: 'Als ik ze daar naar vraag komen er altijd zo'n beetje dezelfde kenmerken uit. De spreker moet relaxt zijn, visie hebben en humor. Dan vraag ik: en stop je dat zelf ook in je presentatie? Nee, dat is veel te eng, want die en die zitten in de zaal, mensen gaan misschien vragen stellen en ik wil serieus overkomen. Er zit een hele grote tegenstelling tussen wat mensen zelf leuk vinden om te horen en wat ze denken dat ze moeten doen als ze daar zelf op dat podium staan.' Hertz verklaart die discrepantie uit de fundamentele onzekerheid waarin wetenschappers verkeren. 'Presenteren is een heel spannend gebeuren door de cultuur van de wetenschap. In de wetenschap beweer je iets en dat blijft overeind totdat iemand anders zegt dat het niet waar is. Dus sta je elke keer als je presenteert te wachten totdat iemand je onderuit schopt. Wetenschappers zijn opgeleid om enorm kritisch te zijn. Ze zoeken naar de valkuilen. Is de methodologie wel goed, zijn de resultaten valide, is de steekproef representatief? Probeer dan maar eens ontspannen te zijn, laat staan grappig. Spreekangst is een heel basale angst.'

PowerPoint is dan een brede rug waar de angstige presentator zich nog enigszins achter kan verschuilen. Maar een werkelijk goede presentatie levert het niet op. Daarvoor zul je volgens Hertz toch echt werk moeten maken van het presenteren zelf. In de opleiding van studenten bijvoorbeeld, maar liever nog eerder. 'In Amerika leren kinderen al vanaf de kleuterschool presenteren. Ik denk dat dat belangrijk is. Het is ook voor wetenschappers steeds belangrijker om hun ideeën effectief te verspreiden. Niet alleen onder elkaar, maar ook voor het grote publiek. En het kan best wel. Ik kom gelukkig ook wetenschappers tegen die heel goed zijn in presenteren. Bij wie PowerPoint echt iets toevoegt aan de presentatie. Die mooie plaatjes gebruiken en die wisselen zonder dat jij het in de gaten hebt. Die niet eens kijken naar hun projecties.'

Kijk naar het filmpje van Brigitte Hertz op Resource-online.nl over tips, trucs en valkuilen in Powerpoint.

RESOURCE

PARTY CALENDAR

2015

(part two)

DESIGNED FOR THE TOILET DOOR
IN YOUR STUDENT HOUSE

SEPTEMBER

- 10 Open Party @ Ceres
- 11 IxESN pub crawl in the centre of Wageningen
- 12 Villa Bloem street party, starts 19.00
- 15 Dutch Night @ The Bunker
- 16 Food Film Festival @ Orion
- 17 Open Party @ KSV Franciscus, theme: 7 Sins
- 17 Open Party Mercurius @ Het Gat, theme: The Smurfs
- 18 Latin Party @ The Spot (Orion), starts 22.00
- 24 Open Party Unitas @ Junushoff, theme: Premiere of the Year
- 24 Open Party @ Argo, theme: Rocking and rowing
- 25 Nachtboter @ De Wilde Wereld, starts 20.00
- 26 80s Party @ Cafe Loburg

OCTOBER

- 1 Popronde Festival in the centre of Wageningen, from 21.30 till late, organized by Popcultuur Wageningen
- 3 Opening Party @ THUIS (Stationsstraat 32), from 11.00 till 23.30
- 3 Swing Night @ Hof van Wageningen
- 3 Octoberfest SHOUT @ De Wilde Wereld
- 6 Animals Day Party @ The Bunker
- 12 IxESN Weekly drinks @ Villa Bloem
- 28 Quiet Is The New Loud @ BBLTHK, 21.00
Acoustic concert organized by Popcultuur Wageningen
- 29 Open Party @ Ceres

NOVEMBER

- 4 Palm Intocht @ Wageningen town centre, from 18.00 till 4.00
- 5 Room Service @ various student houses
- 5 Open Party @ Unitas
- 6 Bergrace by Night After Party @ Junushoff
- 7 Black Light District Party SHOUT @ De Wilde Wereld
- 12 Open Party @ KSV Franciscus
- 19 Open party @ SSR-W
- 25 Quiet Is The New Loud @ BBLTHK, starts 21.00
- 26 Open Party @ Unitas

DECEMBER

- 3 Serious Request @ SSR-W
- 17 Open party @ Ceres
- 31 New Year's Eve Parties all over town
- 16 Open feest 7Sins @ KSV, 23.00 uur
- 25 Batavierenfeest @ campus UT Twente
- 28 Oranjebal @ SSR-W, 3 euro

JANUARY 2016

- 7 Open party @ SSR-W
- 14 Open Party @ KSV Franciscus
- 21 Open Party @ Ceres

**This calendar was made by Resource
and Wageningen Uitgaans Promoties.
Many more parties and details
about these gigs can be found on
www.wageningenup.nl.**

Dairy Campus krijgt vorm

Dairy Campus Leeuwarden begint nu echt vorm te krijgen. Het nationale kennis- en innovatiecentrum voor de melkveehouderij rondt op dit moment de bouw af van twee stallen voor zo'n 250 koeien, plus een nieuwe melkstal. Naar verwachting zijn de stallen begin december klaar.

tekst: Albert Sikkema / **foto:** Dairy Campus

De nieuwe stallen bevatten meerdere units waarin innovatief onderzoek wordt verricht in samenwerking met bedrijven uit de zuivelsector, Livestock Research en het onderwijs. In de nieuwe Milieustal wordt bijvoorbeeld onderzocht of een vloer invloed heeft op de ammoniakemissie. In de Voedingsstal worden voerbakken geplaatst die het eetpatroon en eetgedrag van iedere individuele koe registreren. Zo kan je onder andere meten wat de invloed van het rantsoen is op de melkgift van de koe.

Volgend jaar worden op Dairy Campus ook nog twee innovatiestallen gebouwd voor elk 60 koeien. De koeien die nu nog op de Waiboerhoeve in Lelystad lopen komen in fasen naar Leeuwarden. Zo ontstaat een melkveebedrijf van in totaal 550 koeien. Een megabedrijf, erkent woordvoerder Nelleke Meindersma van Dairy Campus. 'Maar het is vooral een concentratie van onderzoek- en praktijklevoorzieningen.' De huidige stal op de Dairy Campus,

voorheen proefbedrijf Nij Bosma Zathe, telt 180 koeien. Die stal wordt straks gebruikt voor praktijklessen.

De schaalgrootte heeft voordelen om innovatief onderzoek uit te voeren, legt Meindersma uit. 'Door de wetgeving en beschikbare ruimte in Nederland is het lastig voor melkveehouders om verder uit te breiden. Daarom is er behoefte aan innovatie op het gebied van

Jaarlijks brengen ongeveer 10.000 belangstellenden een bezoek aan Dairy Campus.

dierhouderij, weidegang, diergezondheid, sensortechnologie en mestverwerking.' Op dit moment loopt er al een beweidingsonderzoek met een grote koppel koeien. 'Doel is om kennis te ontwikkelen om de huiskavel zoveel mogelijk te benutten voor beweiden.'

Naast de nieuwe stallen komt er ook nog een

nieuwe ontvangstruimte. Jaarlijks brengen ongeveer 10.000 belangstellenden een bezoek aan Dairy Campus. Meindersma:

'Het moet een ontmoetingsplek en living lab zijn voor bedrijven en kennisinstellingen.'

Met de bouw en exploitatie is een investering van circa 40 miljoen gemoeid over een periode van tien jaar, waarvan ook innovatie- en educatieprogramma's worden uitgevoerd. Sinds de start van het Innovatieprogramma in maart vorig jaar zijn er twaalf onderzoeksprojecten van start gegaan. De bedrijven die hieraan meewerken, kunnen een deel van de kosten terugkrijgen uit een speciaal innovatiefonds. Via dit fonds loopt bijvoorbeeld een onderzoek naar het mixen van mest met luchtballen, om het effect daarvan op de emissie van ammoniak en broeikasgassen te meten. Het educatieprogramma bestaat uit drie lectoraten van hogeschool Van Hall Larenstein die zich richten op de ontwikkeling en overdracht van kennis op het gebied van een rendabele en duurzame melkveehouderij. **B**

Minister Bussemaker in de collegebank

‘We hebben niets onredelijks gevraagd’

Studenten zijn de basisbeurs niet voor niets kwijt, bezweert minister Bussemaker. Ze zet alles op alles om de vrijgekomen miljoenen goed te besteden. 'Ik wil studenten straks nog wel onder ogen kunnen komen.'

tekst: Petra Vissers en Bas Belleman (HOP) / **foto:** Freek van den Bergh

Duizenden eerstejaars beginnen aan hun studie, velen van hen gaan voor het eerst uit huis. Wat wil minister Jet Bussemaker van Onderwijs hun op het hart drukken? 'Straks ga ik allemaal wijze woorden spreken over lenen voor je studie, en dat je alles ook weer moet terugbetalen', lacht ze. 'Maar ik zou eerst tegen studenten willen zeggen: benut de kansen die je hebt ten volle. Ga eens kijken bij studentenverenigingen, studieverenigingen, sportverenigingen... Je studietijd is een vormende periode.'

En wat zijn uw wijze woorden over studieleeningen?

'Ga er bewust mee om, maak je eigen afweging. De lening en aanvullende beurs zijn bedoeld voor je studie, niet om leuk van op vakantie te gaan. Studenten kunnen ook een bijbaan nemen. Werken in de horeca kan leuk en gezellig zijn, maar je kunt ook werk zoeken dat aansluit bij je studie. Vergeet sowieso niet om studiefinanciering aan te vragen, want dan krijg je een ov-studentenkaart.'

De afschaffing van de basisbeurs voor master- en bachelorstudenten is het belangrijkste wapenfeit van Bussemaker. Tegenstanders waarschuwen dat minder scholieren zouden gaan studeren, maar vooralsnog lijkt het aantal eerstejaars even groot als vorig jaar. Bussemaker: 'Ik zei altijd: er kan een kleine dip komen in het aantal aanmeldingen, maar die zal zich weer herstellen. Ik ben blij dat zelfs die dip er niet lijkt te zijn.'

Een lange neus naar uw critici?

'Iedereen moet zelf maar zijn conclusies trekken, maar ik voel me wel gesterkt. We hebben niets onredelijks gevraagd van jongeren. Nieuwe studenten zullen heus wel gebaald hebben, dat snap ik best. Maar dit is een enorme stap voorwaarts, we kunnen nu tot één miljard euro extra investeren in het hoger onderwijs.'

Hogescholen en universiteiten relativeren dat bedrag. Die zeggen dat het veel minder is.

'Het geld dat vrijkomt dankzij de invoering van het studievoorschot loopt op tot één miljard euro. Dat is gewoon zo. Dat hebben we allemaal in de tabellen gezet. Ik begrijp best dat universiteiten en hogescholen nog meer geld willen en het bedrag dus ter discussie stellen. Maar dit is het. Over de besteding van het geld gaan we nog kwaliteitsafspraken maken. Ik wil studenten straks nog wel onder ogen kunnen komen.'

In dat bedrag van één miljard zit ook een bezuiniging van tweehonderd miljoen op de ov-studentenkaart. Gaat dat lukken?

'Daar ga ik wel van uit. Er zijn onderwijsinstellingen waar je na vier uur een kanon kunt afschieten, omdat er helemaal niemand meer is. Dat is zonde, zeker als je bedenkt hoe duur die gebouwen zijn. Dus zeggen wij: denk eens na over betere spreiding. Dat maakt bovendien de ov-studentenkaart goedkoper en dat geld besteden we weer aan het hoger onderwijs.'

Bussemaker had de strijd om de basisbeurs nog niet gewonnen of de vlam schoot in de pan. In Amsterdam werd het Maagdenhuis wekenlang bezet met heel veel media-aandacht tot gevolg.

Wat was uw reactie op die bezetting?

'Ik probeerde te begrijpen wat de actievoerders wilden, maar het was nog niet zo simpel om daar zicht op te krijgen. Ik wilde bijvoorbeeld langsgaan in het Maagdenhuis, maar alleen als dat enigszins zou worden voorbereid en geen geduw en getrek aan de deur zou ontstaan. Uiteindelijk ben ik er tijdens de bezetting niet geweest. Ze konden het maar niet eens worden. Er was altijd wel iemand tegen mijn komst of tegen het onderwerp dat we wilden bespreken. 'Ik herkende de onderstroom van het protest wel: docenten die zich geen eigenaar van hun studie voelen en studenten die vinden dat het te veel over kwantitatieve resultaten gaat. Maar wat je niet moet vergeten, is dat de protesten in een groot deel van het land helemaal geen weerklank vonden. Ik vroeg het aan studenten bij de Radboud Universiteit:

die herkenden de klachten nauwelijks. Alleen twee Duitse studenten hadden kritiek.'

Hebben de acties in Amsterdam invloed gehad op uw plannen?

'Ik heb niets aangepast vanwege de protesten. Een groot deel lag er al en ik ben te autonoom om dan ineens van alles te gaan veranderen. Maar sommige problemen herken ik, dus daarin voelde ik me wel gesterkt.'

Zoals?

'Neem de enorme hoeveelheid tijdelijke contracten in de wetenschap. Dat is op sommige punten echt doorgeschoten. Daar proberen we iets aan te doen. Aan universiteiten moet het onderwijs meer waardering krijgen en op hogescholen wil ik de lectoraten meer verbinden met het onderwijs.'

Volgens critici heeft u in uw wetsvoorstel over de medezeggenschap helemaal niet geluisterd naar de roep om democratisering.

'Ik las een boos stuk van de SP. Die wil dat studenten het college van bestuur gaan kiezen. Als je nou echt instellingen snel om zeep wil helpen, moet je dat doen. Er spelen gewoon heel ingewikkelde processen, zeker bij grote instellingen. Wie zulke wilde ideeën heeft, moet eens in het buitenland kijken. Er zijn universiteiten in Engeland waar studenten bijna niets te zeggen hebben en heel tevreden zijn en omgekeerd. Er is gewoon geen perfect systeem.' **R**

JET BUSSEMAKER

Jet Bussemaker (1961) is sinds 2012 voor de Partij van de Arbeid minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kabinet Rutte II. Ze studeerde politicologie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA), waar ze ook promoveerde. Daarna werkte ze als docent en onderzoeker aan de UvA en de Vrije Universiteit, maar ook bij de overheid. In 2011 en 2012 was ze rector van de Hogeschool van Amsterdam.

MOET DE ZESJESSTUDENT HET VELD RUIMEN?

Vorig jaar gooide Universiteit Leiden de knuppel in het hoenderhok; de masteropleiding politicologie accepteert niet langer de zesjesstudent. Minimaal een zeven. Ook voor studenten die doorstromen van eigen bachelorstudies. Als reden wordt aangedragen dat zo de kwaliteit van de opleiding wordt verhoogd. Anderen zien het als een verkapte bezuinigingsmaatregel. Inmiddels selecteren de Vrije Universiteit en de Rotterdam School of Management ook al aan de poort. Moet Wageningen de zesjesstudent ook weren?

tekst: Carina Nieuwenweg / illustratie: Henk van Ruitenbeek

Bram van Driel

Tweedejaars Voeding en Gezondheid

Het voordeel van dit plan vind ik dat hoge cijfers meer betekenis krijgen. Nu moet je vakken slechts 'halen' om een bachelordiploma en toegang tot de masters te krijgen. Als dit plan in Wageningen ingevoerd wordt, moet je wel tot minimaal één master in Wageningen toegang hebben met een bachelordiploma. Dan ontstaat er een systeem waarin je meer keuzemogelijkheden krijgt als je hoge cijfers haalt. Dat spreekt me wel aan. **Ik vraag me wel af of het wenselijk is dat er masters met verschillende niveau's ontstaan.** In principe staat een master voor een academisch niveau van denken. Hoe leg je de verschillen die ontstaan dan uit aan bedrijven? Zij willen ook ergens van uit kunnen gaan.

Wilko van Loon

Opleidingsdirecteur Moleculaire Levenswetenschappen

Dat je minimaal een zeven eist van zij-instromers is begrijpelijk. Het gevolgde vakkenpakket wijkt dan af van de reguliere bachelor. Het zijn dan vooral de betere studenten die

de meeste kans maken om de master met goed gevolg te doorlopen. **Maar als je besluit om echt te gaan selecteren dan moet je dat zo vroeg mogelijk in de bachelor fase doen.** Het zou toch belachelijk zijn dat studenten pas na het behalen van de bachelordiploma te horen zouden krijgen dat ze toch minder geschikt zijn voor de studie. Dat is zonde van hun tijd. Hebben ze de bachelor gehaald dan moeten ze toegang krijgen tot de master. Je wilt immers ook uitdragen dat de eigen bachelor gewoon goed genoeg is.

Sonja Isken

Opleidingsdirecteur Biotechnologie

"In mijn optiek is het simpel. Wanneer je zegt dat een groep studenten je master niet waard is terwijl die studenten over een diploma van de bachelor beschikken, die als directe vooropleiding voor die master is bedoeld, dan is de bachelor te makkelijk. Kennelijk vind je, dat je eigen bachelor niet voldoet. **Men moet in dat geval de bachelor aanpassen, zodat zeker is, dat ook een 'zes' voldoende is om aan de aansluitende master te kunnen beginnen.** Op die manier zorg je voor de juiste kwaliteit van het onderwijs, niet door minimum cijfer te eisen. Een dergelijke eis is alleen nuttig voor instroom vanuit een bachelor, die niet een op een aansluit."

Joshua Dijkman

Universitair docent bij Physical Chemistry and Soft Matter

Voor zowel student als universiteit is het niet wenselijk wanneer een student een studiekeuze maakt waar hij of zij uiteindelijk niet veel verder mee komt. Maar of je dat kan koppelen

aan een minimumeis gebaseerd op een cijfer en of dat een voldoende middel is om schade te voorkomen, valt natuurlijk te bezien. Niet alle studenten bewandelen een rechte weg; in een academische context moet daar toch ruimte voor zijn. **Een zeven lijkt me een erg arbitraire grens die weinig ruimte biedt aan individuele variatie onder studenten.** Mocht de universiteit een dergelijke regel gaan implementeren, dan vind ik wel dat er ruimte moet zijn voor meer maatwerk.

Raoul Frijns

Vijfdejaars Moleculaire Levenswetenschappen

Het lijkt me geen goed idee om minimum gemiddeldes te eisen voor masters. De WUR heeft veel specialistische studies en het overgrote deel van de studenten komt niet alleen voor een BSc naar de universiteit. **Als je de specifieke**

vervolg-master dan niet kunt doen zit je opeens vast en moet je een totaal andere richting op gaan. Daarnaast weet je nooit hoe iemand aan zijn gemiddelde komt. Heeft iemand die twintig herkansingen nodig had om een zeven gemiddeld te staan het nou echt beter gedaan dan iemand die elk vak in één keer met een 6.5 haalde?

Ivanna Colijn

Derdejaars Levensmiddelen Technologie

Ik ben tegen het weren van zesjescultuur studenten. Zeker in Wageningen is het gebruikelijk om naast je studie commissies te doen bij een studentenvereniging, studievereniging of sportvereniging. Een actief studentenleven kost nu eenmaal tijd maar je leert ook veel vaardigheden die tijdens je carrière goed van pas kunnen komen. **Ik kan mij voorstellen dat de studie op een lager pitje komt te staan wanneer je al veel tijd besteed aan een grote commissie of bestuur.** Als de universiteit ervoor kiest om zesjescultuur studenten te weren voor een masterstudie, zullen meer studenten ervoor kiezen om zich op hun studie te focussen in plaats van de activiteiten buiten hun studie. Ik zou dat erg zonde vinden en bovendien vraag ik mij af of je daar echt betere toekomstige werknemers voor terug krijgt. ®

‘Als ik de kruitdampen ruik, word ik sentimenteel’

Ze drinken jenever en schieten soms met semiautomatische wapens: de leden van studentenweerbaarheid Transvaal vormen een illuster gezelschap binnen studentenvereniging Ceres. ‘We zijn niet raar of geheimzinnig. Maar de lol is wel om dat imago een beetje in stand te houden.’

tekst: Linda van der Nat / **foto:** Sven Menschel en Transvaal/Ceres

Aankomende Prinsjesdag, 15 september, als de Gouden Koets met Willem-Alexander en Máxima vanaf paleis Noordeinde naar het Binnenhof rijdt, staan er elf Wageningse studenten langs de route.

Het zijn studenten van de Wageningse studentenweerbaarheid Transvaal, en ze vormen de erewacht voor de Koninklijke Stoet. In vol ornaat, in een strak gesteven en bloedheet uniform en met een hoed op, staan ze urenlang te wachten op de Gouden Koets. ‘Soms vallen er studenten flauw, als het zonnig is,’ vertelt Luc Meerkerk, secretaris bij Transvaal. ‘Vorig jaar moest een student van de Rotterdamse studentenweerbaarheid kotsen. Maar het is zo vet om de koning en koningin op twee meter afstand voorbij te zien rijden.’

Het is een van de hoogtepunten in het jaar voor de Wageningse studentenweerbaarheid. Bij het defilé op 5 mei staan ze ook als erewacht langs de route, en op 4 mei staan ze tussen de kolonels en generaals uit het Nederlandse leger op de Grebbeberg en leggen ze een krans bij het monument. Elk jaar loopt een groep – met een bepakking van 10 kilo – de route voor militairen op de Nijmeegse Vierdaagse. Ook is er altijd veel animo voor de schietopleiding, georganiseerd door Defensie, en ondergaat het bestuur van Transvaal een deel van de ontgroening voor nieuwe rekruten van de krijgsmacht.

De band met Defensie is inderdaad hecht, zegt Stef Heijink, president van Transvaal. Die verbondenheid is terug te voeren op prins Bernhard, die de studentenweerbaarheden van Nederland nieuw leven inblies na de Tweede Wereldoorlog. Stef: ‘Transvaal is in 1900 opgericht door studenten die zich betrokken voelden bij de Boeren in Zuid-Afrika. Uit de beginjaren is weinig bekend, maar duidelijk is dat de vereniging doodbloedde totdat prins Bernhard zich na de Tweede Wereldoorlog over de studentenweerbaarheden ging ontfemen.’ In 1947 werd hij beschermheer van de Wageningse studentenweerbaarheid.

Ondanks de aandacht die er is voor de geschiedenis en tradities van de vereniging, spat het militaire fanatisme er bij de huidige leden van Transvaal niet van af. Hun mini-sociëteit bij Ceres is naast Duitse Mausergeweren, straatnaambordjes en andere militaire parafernalia, rijkelijk gedecoreerd met lege jeneverflessen (‘het officiersdrankje binnen Defensie’) en ruikt naar verschaald bier. Op de bestuurstafel staat een asbak vol sigarettenpeuken. Luc: ‘We hebben “iets” met Defensie, maar we verliezen het studentikoze niet uit het oog. Tradities en veel borrelen, dat is wel een beetje ons ding. Als dat kan samengaan, dan is dat winnen.’

Transvaal staat bekend om hun hoofdactiviteit: schieten. De krijgsmacht biedt de leden van Transvaal een schietopleiding aan met de semi-

automatische wapens die het leger ook gebruikt. Elk jaar volgen 36 leden de opleiding: eerst theorie, daarna schieten met een simulator, tenslotte schieten 'met scherp'. Luc: 'Het moment dat je zo'n vuurwapen in je hand gedrukt krijgt, is heel bijzonder.' Stef: 'Als je samen gaat schieten, sta je op zaterdag speciaal vroeg op om naar de schietbaan te gaan. Als ik dan mijn eerste schot

Tradities en veel borrelen, dat is wel een beetje ons ding'.

afdruk en ik ruik de kruitdampen, dan word ik zelfs een beetje sentimenteel.'

Maar het beeld dat Transvaal bestaat uit een bende schietgrage studenten, klopt niet, zegt Stef. 'We zouden een moeilijk clubje zijn. Maar we zijn niet raar of geheimzinnig, alleen, de lol is wel om dat imago een beetje in stand te houden. We willen wel een beetje exclusief blijven.

In tegenstelling tot de leden van de andere studentenweerbaarheden in Nederland, is Transvaal vooral een gezelligheidsvereniging. Stef: 'Ik ben lid geworden vanwege de gave activiteiten en omdat er echt een groepsgevoel heerst,

niet omdat ik een carrière bij Defensie ambieerde. Bij de andere studentenweerbaarheden gaan veel leden wel in dienst.' Desalniettemin zijn de contacten voor het leger met Transvaal waardevol, denkt Luc: 'Het leger is altijd geïnteresseerd in hoogopgeleide mensen. En in Wageningen is er geen studie waar de krijgsmacht niks aan heeft. Wij hebben kennis van land- en waterbeheer, wegenbouw, beleid... het is een grote poel om uit te vissen. Uiteindelijk zijn er misschien niet veel studenten die uiteindelijk bij het leger terechtkomen, maar de investering betaalt zich zeker uit.'

Transvaal is een mannenbolwerk. Van de negentig leden zijn er slechts twintig vrouwen en de dames mogen geen bestuursfunctie bekleeden. Vinden ze dat niet een beetje ouderwets? 'Voor mij is het vanzelfsprekend, het is nooit anders geweest,' zegt Stef. 'Het is toch een wereldje voor mannen. Er is veel haantjesgedrag tussen de studentenweerbaarheden. Wij zijn een van de weinige studentenweerbaarheden waar ook vrouwen lid van kunnen worden. Een vrouw in het bestuur is wel onderwerp van discussie binnen de vereniging, aldus Luc. 'Het is altijd moeilijk om tradities binnen de vereniging te veranderen. Maar misschien gaat het er wel van komen.

Sowieso staan er de komende 'derde dinsdag van september' vrouwen in de erehaag voor de Koninklijke Stoet. Stef en Luc staan er ook. Voor Stef is het de eerste keer, Luc stond er vorig jaar ook. 'Vanaf het stadion van ADO Den Haag, waar we ons elk jaar omkleeden, werden we samen met de andere studentenweerbaarheden van Nederland onder politie-escorte naar het Malieveld gereden. Dat was echt mooi. En dan gaat het pas beginnen.' ®

SMELTEND IJS

De poolkappen smelten. Maar er is hoop. Schotse wetenschappers hebben een manier bedacht om ijs minder snel te laten smelten. Dat doen ze door toevoeging van het eiwit BsIA. Het nieuwe ijs bevat ook nog eens minder calorieën. Het ijsje lost twee van de grootste problemen van deze tijd op: obesitas en klimaatverandering. Lang leve de wetenschap!

BLAUW

Verdriete mensen zien minder goed kleuren. In het blauw-gele gebied is dat effect aanzienlijk, beweren onderzoekers van de Amerikaanse Universiteit van Rochester. Feeling blue heeft dus een fysiologische basis, beweren de wetenschappers. Of op zijn Nederlands: een blauwtje lopen bestaat echt. Liefdesverdriet maakt het leven grijzer.

MIAUW

Katten zoeken geen geborgenheid bij hun baasje, bewijst onderzoek van Britse gedragswetenschappers van de Universiteit van Lincoln. Niet zoals honden dat bijvoorbeeld wel doen. Dat komt volgens de onderzoekers, omdat katten van nature solitaire jagers zijn. Een kat kent geen afhankelijkheid. Voor jou tien anderen. Katten hebben bindingsangst.

IKKE

Mannen citeren in wetenschappelijke artikelen vaker hun eigen werk dan vrouwen. Dat blijkt uit onderzoek van Stanford University. Mannen doen de helft vaker aan deze vorm van zelfbevlekkings. Bovendien: sinds de opkomst van vrouwen in de wetenschap is die zelfcitatiedrift sterk toegenomen. Citatiescores bepalen de wetenschappelijke status. Een en ander kan volgens de studie maar op een ding wijzen: zelfcitatatie is ordinair ellebogenwerk.

Topsporter Nadine Visser kan studie zelf inrichten

Atlete Nadine Visser is net terug van het WK atletiek in Beijing en pakt haar studie Health and Nutrition in Wageningen weer op. In China werd ze achtste tijdens de zevenkamp en maakte ze onderdeel uit van de Nederlandse estafetteploeg op de 4 x 100 meter. In Wageningen kan ze topsport en studie heel goed combineren, zegt ze. Haar volgende grote doel zijn de Olympische Spelen volgend jaar in Rio de Janeiro.

‘Ik zit nu in mijn derde studiejaar, maar doordat ik veel – vaak geplande – vertraging op loop, heb ik pas mijn eerste jaar afgerond en een paar vakken uit het tweede jaar. Dit studiejaar ga ik alleen de eerste twee periodes een vak volgen in verband met de voorbereiding op de Olympische Spelen’, zegt de 20-jarige atlete. ‘Ik ben bijna dagelijks met mijn sport bezig. Ik train ‘s ochtends en ‘s middags op Papendal in Arnhem, dus veel tijd om naar Wageningen te gaan voor de studie is er niet. Die is er op woensdag, mijn rustdag. En als ik verplichte werkcolleges in Wageningen heb, wil mijn trainer de training best verschuiven. Maar omdat de universiteit veel energie kost, ga ik het liefst zo min moge-

lijk heen en weer en doe ik vooral aan thuisstudie. De slides van hoorcolleges kijk ik sowieso thuis. Het is erg fijn dat ik sinds kort een auto heb. Nu kan ik makkelijker van Papendal naar de universiteit. Met het OV duurt dit een uur langer.’

Ze is zeer te spreken over ‘topsportregeling’ op de universiteit. ‘Wageningen heeft geloof ik niet een duidelijke regeling voor topsporters op papier staan, maar ze houden er naar mijn mening een stuk beter rekening mee dan universiteiten die dat wel hebben. Ik heb met de studieadviseur mijn eigen programma in elkaar gezet, welke vakken ik wanneer volg. Ik hoef niet een bepaald aantal studiepunten te halen en ik mag een

jaar extra over de studie doen. Dit geeft mij erg veel rust, het is niet goed als een studie stress oplevert. Ook willen de meeste docenten, mits ik op tijd voor aanvang van het vak mijn situatie uitleg, meedenken over oplossingen als ik lessen niet kan volgen. Het bevalt dus erg goed op de universiteit.’

Ze kijkt tevreden terug op het WK atletiek. ‘De eerste dag van de zevenkamp ging heel goed, met een erg goede tijd op de horden: slechts vier-honderdste van een seconde boven het Nederlands record. En een persoonlijk record hoogspringen (1,80 meter). De tweede dag viel het verspringen erg tegen en ook bij het speerwerpen heb ik veel punten verloren. Uiteindelijk ben ik achtste geworden en daar ben ik erg tevreden over.’

Ze haalde bijna nog een medaille op de 4x100 meter estafette. ‘We hadden een supergoed team en hadden een medaille kunnen pakken, maar helaas ging de laatste wissel mis.’ **AS**

Nadine Visser tijdens de zevenkamp op het WK atletiek in Beijing

FOTO: ERIK VAN LEEUWEN

AFLEVERING 56 - MORTIERSTRAAT 14B <<

Tekst
Simone
Rijlaarsdam

Wat voorafging: Willem-Jan is bezig zijn leven te beteren. Na een bezoek aan zijn studieadviseur heeft Vera hem zelfs overtuigd mee te gaan sporten.

Studentenvet

Tuut, tuut, tuut. Al een kwartier ging Willem-Jans wekker af. Waarom, dacht hij, heb ik beloofd 's ochtends vroeg mee te gaan? Daarop vloog de deur open en kwam Vera binnen. 'Come on, je bed uit. Pak je zwembroek, over twee minuten gaan we.' Meteen vloog ze zijn kamer weer uit.

Na wat opstartproblemen stonden ze bij De Bongerd onder de douches. Vera legde haar zwemschema uit aan Willem-Jan en keek hem bemoedigend aan.

'Je hebt je duikbril wel mee toch?' zei Vera.

'Veer, ik heb m'n ogen net open, mag ik even wakker worden?' zei hij.

'Tijdens het zwemmen word je wel wakker. Jij wilt toch van die kilootjes studentenvet af?' Vera porde in de bierbuik van Willem-Jan en duwde hem plagend richting het zwembad. Het was druk in het bad, en dat op de vroege ochtend. Niet alleen studenten, maar ook bejaarde mannen en vrouwen zwommen hun baantjes. Langzame mensen hebben in De Bongerd altijd vier banen aan de douchekant. Ertegenover liggen de snelle banen.

'Hé, moet je die man daar op de kant zien. Zo'n zwembroek over een dikke buik ziet er niet uit', grinnikte Willem-Jan. 'Maar hij heeft vroeger vast van z'n studentenleven genoten'. Vera keek hem boos aan, zoiets mocht je niet zeggen vond zij. Het was al knap dat hij wat aan beweging deed op z'n oude dag.

'Hij heeft ook een drijfbandje, alsof z'n buik niet genoeg drijft!'

ILLUSTRATIES: KIM PETERSE

Het half-uurtje zwemmen was bijna voorbij. De laatste vijf minuutjes deed Vera nog even de rugcrawl, terwijl Willem-Jan het bij schoolzwemmen liet. Hij vond borstcrawl al vermoeiend genoeg en ondanks herhaaldelijk aandringen wilde Vera niet eerder naar de sauna gaan.

Dit gaat lekker, nog vier baantjes te gaan, dacht Vera ondertussen. Zonder dat ze het doorhad zwom ze steeds schuiner in haar baan, om daarna met een klap tegen de man met zwembandje te botsen. Hij begon direct wilde bewegingen te maken, waardoor Vera onder water werd geduwd. Het bandje dreef weg en de oude man keek het wanhopig na. Proestend kwam Vera weer boven.

'Sorry meneer, ik had het niet door. Gaat het?' Gauw pakte ze het drijfbandje en gaf het terug.

'Kijk eens een beetje uit, jongedame!' zei de man woedend toen hij weer bijgekomen was.

Vera zorgde dat ze zo snel mogelijk weg kwam.

'Kom Willem-Jan, op naar de sauna', zei een vuurrode Vera op de kant tegen Willem-Jan, die zich lachend liet meeslepen.

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

Ga jij op kamers?

SOUNDBITES

Studenten laten zich horen in Soundbites.
Ga snel naar Resource-online.nl

Samen stappen zetten van
visie naar praktijk,
en andersom

www.wing.nl

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

WAGENINGENUP

WAGENINGEN - IXESN: PUB CRAWL

Vrijdag 11 september van 21:00 tot 05:00

International Exchange Erasmus Student Network (IxESN) organiseert een kroegentocht in Wageningen. Voor de nieuwe internationale studenten een perfecte manier om de vele kroegjes in Wageningen te leren kennen. Als je al langer in Wageningen zit is dit een leuke manier om de nieuwe lichte internationale studenten te leren kennen.

VILLA BLOEM - 10 YEAR ANNIVERSARY STREET PARTY

Zaterdag 12 september van 19:00 tot 02:00

Villa Bloem, een gezellig caféetje in de zijstraat van de Markt, bestaat alweer tien jaar. Hier we-

ten ze hoe ze retro-feestjes moeten organiseren. Het verjaardagsfeestje vieren ze met een optreden van electro-popduo CUT_ en een Zuid-Afrikaanse braai (barbecue). Nu maar hopen op mooi weer. Natuurlijk kan je ook naar binnen in het café, maar daar zal het snel vol zijn.

HET GAT - MERCURIUS: OPEN FEEST; THE SMURFS! Donderdag 17 september van 22:00 tot 03:00

Met het nieuwe collegejaar komen ook nieuwe besturen van verenigingen. Studievereniging Mercurius houdt die wisseling van besturen niet bij een intern feestje, maar nodigt iedereen uit het te komen vieren in café Het Gat. De bedoeling is dat iedereen in het blauw komt, want het thema is: De Smurfen.

>> HET ECHTE WERK

‘NIEMAND BEREID JE OOK VOOR OP DE THUISKOMST’

Wie? Bonnie van Dongen, MSc Health and Society

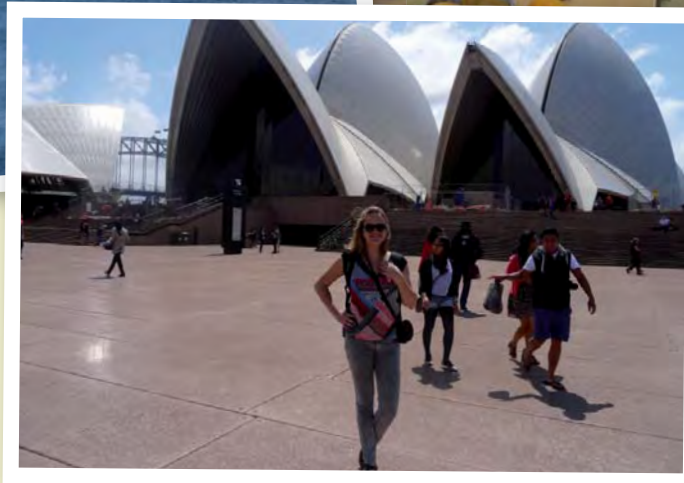
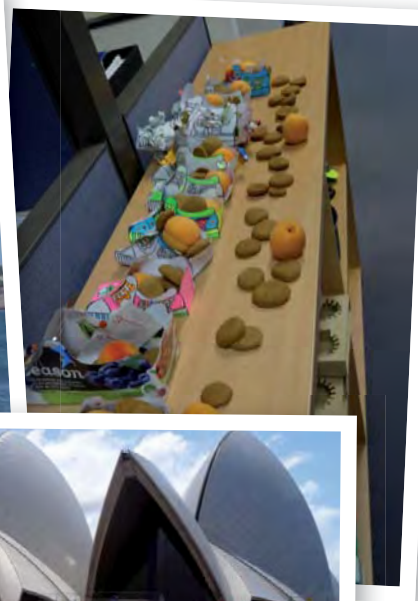
Wat? Vier maanden stage op het onderzoekscentrum Priority Research Centre for Physical activities and Nutrition aan de universiteit van Newcastle

Waar? Newcastle, Australië

‘Ik vind het oprecht knap van mezelf dat ik dit heb aangedurfd in mijn eentje. Vooraf waren er wel momenten waarop ik dacht: kan ik dit wel? Maar je leert er zo veel van, zowel voor je schoolcarrière als je eigen ontwikkeling. Je krijgt zo veel meer vertrouwen in jezelf. Als ik nu iets eng vind, zeg ik tegen mezelf: kom op, je bent ook in je eentje naar Australië geweest! En dan te bedenken dat ik bijna niet op stage kon, omdat er allerlei problemen waren met het regelen van mijn visum.’

‘Ik liep stage bij een onderzoekscentrum dat al eerder een leefstijlprogramma had uitgevoerd onder jongens uit een lagere sociale klasse. Jongens uit lagere klassen hebben namelijk meer risico op een ongezonde leefstijl en overgewicht. Ze drinken veel energiedrankjes en hebben meer ‘screentime’ dan jongens uit een hogere sociaaleconomische klasse. Ik onderzocht of hun gedrag was veranderd. Het bleek dat deze jongens meer vaardigheden hadden om zich gezond te gedragen en dat hun verantwoordelijkheid was gegroeid.’

‘Het was veel kantoorwerk, waardoor het extra leuk was om mee te helpen met programma’s in het veld. Dan mocht ik bijvoorbeeld leerlingen meten en wegen. Dan zat ik soms hele dagen met collega’s in de auto om naar een school te gaan, maar dat was niet erg omdat mijn collega’s hele aardige en geïnteresseerde mensen waren.’

‘Het stereotype van de Australiër is dat ze zo laid-back zijn, en dat klopt wel. De Nederlandse werktijden zijn veel strakker. De Australiërs gaan ’s middags surfen ofzo. De Nederlandse efficiëntie is wel fijn, maar jezelf te druk maken is soms ook niet goed. Het is ook wel eens verstandig om rond vieren naar huis te gaan, uit te rusten en de volgende dag weer fris te beginnen. Ik vond het erg lastig om, eenmaal thuis, weer die Nederlandse efficiëntie te voelen, terwijl ik die relaxte houding van de Australiërs graag wilde behouden. Iedereen gaat hier maar door. Het heeft me meer energie gekost om terug te komen dan om op stage te gaan. Niemand bereid je ook voor op de thuiskomst. Als er een leuke PhD beschikbaar is in Australië ga ik daar zeker over nadenken, alleen jammer dat het zo ver weg is.’ MvdH

FOTO: FAMILY BUSINESS / SHUTTERSTOCK.COM

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in... Servië

In het nieuws: De grote stroom migranten die het oorlogsgeweld in Syrië ontvlucht, komt dwars door Hongarije, Macedonië en Servië.

Commentaar door Maja Tišma, master student Leisure, Tourism and Environment.

'Servië heeft te maken met grote groepen vluchtelingen die tijdelijk in steden als Novi Sad en Belgrado verblijven. Hun situatie is slecht. De vluchtelingen overnachten in parken, onder bruggen of gewoon op straat. Vaak ontbreken dekens en slaapzakken en ook is er weinig eten en water. Er zijn geen faciliteiten voor deze mensen.

Er zijn veel mensen die de vluchtelingen helpen. De overheid stimuleert dat ook. Vrienden van me delen water en eten uit in de stad. Slaapzakken, dekens en oude kleren worden ingezameld. Servië maakt geen deel uit van de EU en daarom zijn er grenscontroles. Vluchtelingen willen vooral Hongarije (wel EU) bereiken. Velen reizen zonder paspoort en moeten zelf de juiste route zien te vinden. Dat gebeurt meestal via hun mobieltjes. Reizen doen ze met het openbaar vervoer. Treinen en bussen zitten dan ook overvol.

Door de grote hoeveelheid vluchtelingen worden de steden steeds viezer. Met zoveel mensen die leven op straat, heerst er soms een gespannen sfeer. Dat voel je veel meer dan pakweg een jaar geleden. Mensen zeggen dat er meer diefstal plaatsvindt en als vrouw alleen word je nageroepen. Daarbij komt dat er in Servië zelf al veel daklozen zijn. We hebben onze eigen zaken niet op orde. Zo'n grote stroom vluchtelingen kan ons land niet aan.

We hebben nu te maken met de eerste golf vluchtelingen. Dit zijn rijke mensen die hun thuisland ontvluchten. Een tweede golf met arme mensen komt er nog aan. Ik weet niet hoe dit verder moet, het is verschrikkelijk. Heel Europa zal moeten samenwerken om deze mensen te helpen en de problemen in Oost-Europa te verminderen.' **R LdP**

Science Cafe Wageningen

www.sciencecafewageningen.nl

Sports & nutrition

Prof. Maria Hopman (RU, WUR)
Prof. Luc van Loon (Maastricht University)

Thursday, September 24th
19:45 - live music
20:15 - Science
Café Loburg
FREE
ENTRANCE

Sponsored by:

WAGENINGEN UR
For quality of life

Partners:

RESOURCE
Your studies and research partner

GEZOCHT: VRIJWILLIGERS VOOR DE CORAL STUDIE

NIZO food research zoekt **gezonde mannen** (18-55 jr) uit de regio Ede/Wageningen voor een 7-weken durend onderzoek naar de karakterisering van de weerstand tegen een verzwaakte *E. coli* stam in **Januari/Februari 2016**. Vergoeding: € 600,-

Wat moet u doen?

- ✓ 2 maal vruchtensap met een verzwaakte *E. coli* stam opdrinken
- ✓ 7 weken een zuivel-vrij dieet volgen
- ✓ 14 maal 24h ontlasting verzamelen & 6 maal een klein monster
- ✓ 8 maal wat bloed afstaan

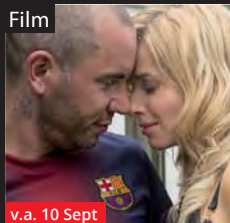
Geïnteresseerd? Stuur een email voor 20 okt 2015 naar:

Joyce Schloesser CORAL@nizo.com

CineMec

Laan der Verenigde Naties 150
www.cinemec.nl / 0900 - 321 0 321

Film

v.a. 10 Sept

**Schone
Handen**

DONDERDAGAVOND €3
STUDENTENKORTING

Film

v.a. 17 sept

Everest 3D

ADEMBENEMENDE
EXPEDITIE IN 3D

Kunst

15 & 20 Sep

Munch 150

MODERNE KUNST
EXPOSITIES ON SCREEN

Enkeltje China!

Derek Pan studeerde in Wageningen maar woont weer in China. Hij filmt zijn belevenissen en laat ze zien op resource-online.nl

(SNEL VINDEN --> TREFWOORD VLOG)

RESOURCE-ONLINE.NL

**TONNEEL LEREN
SPELEN?**

**BEELDEND
WERKEN?**

**LEREN
DANSEN?**

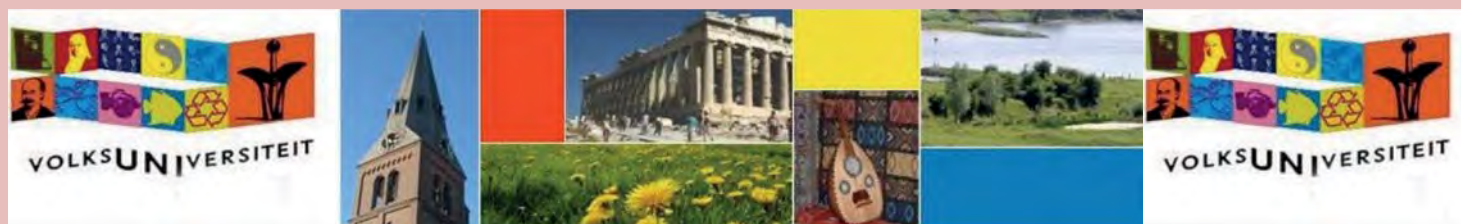
**ZIN IN
MUZIEKLES ?**

**ALLE CURSUSSEN
WWW.TVENSTER.NL**

'T VENSTER
THEATER DANS MUZIEK BEELDEND

Kent u de talencursussen van de Volksuniversiteit?

Bijv.: 'Dutch for beginners' of 'conversatie Nederlands als 2e taal' of 'Niederländisch für Deutschsprachigen'.

Maar wij bieden ook cursussen: Chinees, Duits, Engels, Conversatie Engels, Italiaans, Portugees, Spaans en Zweeds. De cursussen worden gegeven op diverse niveaus conform het Europees Referentiekader.

Kijk op de website van de Volksuniversiteit: <http://www5.volksuniversiteit.nl/wageningen> of kom naar de inschrijfdag in de Bibliotheek Wageningen op zaterdag, 5 september om 11.30, daar zijn ook docenten van de talencursussen aanwezig.

mededelingen

Emmaus Regenboog verruimt openingstijden

Om meer ruimte te bieden aan rustig rondsnuffelen in de winkel zijn we voortaan op woensdag geopend van 10 tot 2 uur en op zaterdag van 12 tot 4 uur. Per week dus netto twee uur meer winkelplezier! U vindt bij ons van alles aan zgn. welvaartsresten zoals huisraad, apparatuur, boeken, kleding, curiosa en huishoudartikelen. Locatie: Herenstraat 9, Wageningen. [HTTP://EMMAUS-WAGENINGEN.NL/](http://emmaus-wageningen.nl/)

Retro-bike te koop: racefiets Gazelle Champion Mondial uit 1977

In goede staat, maat 58 – 59, kleur ivoor, 10 versnellingen, tubes, Reynolds 513 buizen, Sugino crankstel, Weinmann remmen, etc. Info: Bas Blok, 06-47081972

Wageningen45 zoekt vrijwilligers

Voor verschillende projecten zijn we op zoek naar organisatievrijwilligers. Het Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 (Wageningen45) organiseert door het jaar heen tal van activiteiten: educatieve schoolprojecten, verschillende soorten lezingen, het Bevrijdingsevenement in Wageningen en meer.

INFO: WWW.WAGENINGEN45.NL

agenda

zondag 13 september, 16.30 – 19.00

JAZZ JAMSESSIE IN CAFÉ DE ZAAIER

Er wordt voor toetsen, bas(gitaar) en drums gezorgd en een kleine geluidsinstallatie voor zang en andere instrumenten die versterking nodig hebben. Iedereen is welkom, zowel ervaren als beginnende muzikanten. Alleen komen luisteren mag natuurlijk ook. WWW.JAZZINWAGENINGEN.NL

zaterdag 19 september, 12.00 uur tot 16.00 uur.

JAARMARKT EMMAUS REGENBOOG

De gezellige jaarmarkt waar velen naar uitkijken met tientallen marktkramen met bijzonderheden die in de loop van het jaar zijn verzameld. Locatie: Herenstraat 9, Wageningen

donderdag 10 t/m woensdag 23 september

FILMS VOOR STUDENTEN

Filmhuis Movie W vertoont: Citizenfour, een politieke docu-thriller over Edward Snowden; Menino, een betoverende animatie over een platlandsjongetje op zoek naar zijn vader in de grote stad; Kurai Kurai, een psychologische reis door de steppen van Kirgizië; Geronimo, een zinderend drama over oplopende emoties tussen jongeren met muziek en dans als uitlaatklep; Schneider vs. Bax, de nieuwste van Alex van Warmerdam, een droogkomische (polder)western.

WWW.MOVIE-W.NL

woensdag 23 september, 13.30 – 20.00 uur

SYMPOSIUM STUDIEVERENIGING DE VEETELERS: 'VEETEELT IN BEELD. AGRARISCH ONDERNEMEN IN EEN ONTWIKKELENDE OMGEVING'

Van handmelken naar een volautomatische melkrobot en van 'eenvoudige boer' naar 'agrarisch ondernemer'. Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft de veeteelt zich in razend tempo ontwikkeld. Het symposium schetst een beeld van de huidige ontwikkelingen in de veeteelt en bediscussieert de weg naar de toekomst gezien vanuit de veehouder, het bedrijfsleven, de politiek en de wetenschap. Deadline aanmelding: 16 september.

WWW.NZVNET.NL

zaterdag 26 september vanaf 14.00 & zondag 27 september vanaf 10.00 uur
NEDERLANDSE JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE (NJN) VIERT 95-JARIG JUBILEUM

In het weekend worden rondom Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp verschillende activiteiten georganiseerd zoals een symposium op zaterdag 'Op avontuur in de natuur', muziek en kinderactiviteiten. Op zondag kun je elk uur op excursie tijdens 'Elk Uur Natuur'. Dit is gratis toegankelijk voor jongeren tussen 11 en 25 jaar.

CHECK HET COMPLETE FEESTPROGRAMMA OP WWW.NJN.NL/SYMPOSIUM

Saturday 19 & Sunday 20 October

Two day workshop 'Urban Agriculture - the next frontier'

If you're keen to engage in a workshop on urban agriculture and the intersection of food and urban planning, join the Wageningen workshop.

WWW.ISOCARP2015.ORG/THEMES/WAGENINGEN
OR CONTACT HELENA AT: HHEYNING@XS4ALL.NL

donderdag 5 november, 13.00-22.30

NZV LUSTRUM 'DE VEETELER IN DE WERELD'

De Nederlandse Zoötechnische Vereniging organiseert t.g.v. haar 85-jarig bestaan een symposium waarbij de rol van de dierwetenschapper centraal staat bij de aanpak van wereldvraagstukken. Er zijn debatten over o.a. voedselzekerheid en smallholders vs. produceren voor de markt. De middag sluit af met een netwerkborrel en -buffet. Locatie: Hotel de Wageningsche Berg, Gen. Foulkesweg 96.

AANMELDEN EN INFO: WWW.NZVNET.NL

Deadline indienen: één week voor verschijningsdatum (max. 75 woorden). Mail: resource@wur.nl

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Akkermaalsbos 14, 6708 WB Wageningen (Nexus, gebouw 117, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuipers, resource@wur.nl, 0317 484020 Website: www.resource-online.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur) edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Koen Guiking (webredacteur) koen.guiking@wur.nl, 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs) linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij) rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Freelance auteurs

Romy Appelman, Jeroen Bok, Alexandra Branderhorst, Stijn van Gils, ir. Yvonne de Hilster, Milou van der Horst, Amy Jansen, Nicole Janssen, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Sander de Kraker, Carina Nieuwenweg, ir. Rik Nijland, Kim Peterse, Camilla Ponte, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Mary Shrestha, ir. Joris Tielens, Kees van Veluw, Veronika Wehner, Hoger Onderwijs Persbureau

Vormgeving en opmaak

Geert-Jan Bruins

Fotografie

Guy Ackermans, Sven Menschel, Aart-Jan van de Glind

Illustraties

Guido de Groot, Studio Lakmoes, Kim Peterse, Henk van Ruitenbeek

Vertaling

Clare McGregor, Susie Day, Clare Wilkinson

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Redactieraad

ir. Martijn de Groot (voorzitter), prof. Anton Haverkort, ir. Tia Hermans, ir. Marianne Heselmans, dr. ir. Patrick Jansen, Anneloes Reinders, Simone Ritzer, dr. Margit van Wessel. redactieraad.resource@wur.nl

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuipers, resource@wur.nl, 0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

**Te huur 27 kamers
Nudestraat**

voor PhD'ers en Masterstudenten.

Kijk voor meer informatie op
www.idealis.nl

www.chardon-celloles.nl

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Dutch design: the toilet

When we arrive in a new country and intend to study and live there for a while, some of us will pay attention to a fairly important and essential item: the toilet.

Toilets in the Netherlands are unique. First, we have to pay to use a public toilet in the Netherlands. In some countries, the use of public toilets is free because these countries consider it as a natural human need. I found it interesting when my friend bought food at a fast food restaurant in the Netherlands and they gave a kind of voucher for using the toilet. In my country, we have 'pay toilets' as well, but this kind of voucher is new to some of us, and so is paying into a machine instead of giving cash to the person in charge. Secondly, the Dutch toilet, which does not use much water, turns out to be a different shape. The reason for its unusual design is interesting. If we want to identify any diseases we may be suffering from, the shelf in a Dutch toilet makes it easier to examine our faeces or urine, or to take a specimen for analysis.

Toilet design may be a simple thing, but when I think of the purpose behind it, I get the impression that the Dutch pay attention to detail. No doubt there are many other unique features of this country that will be interesting to learn about. 📍 **Riana Wulandari, MSc student of Food Safety, from Indonesia**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euro and Dutch candy.

[NL]

HET DESIGN-TOILET

De net in Nederland gearriveerde Riana valt een paar dingen op aan het toilet. Vooral de vorm van de pot is bijzonder. Je behoefte blijft namelijk op een plateautje liggen. De reden voor dit design, zo heeft Riana geleerd, is dat je je uitwerpselen en plas kan examineren om te zien of je niks onder de leden hebt. Dat zelfs over zoiets simpels als een wc-ontwerp wordt nagedacht doet vermoeden dat Nederlanders veel aandacht besteden aan details.